

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 27 MARS 1921.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

GÖTEBORGSNUMMER

EN REPRESENTANT FÖR DET KVINNLIGA GÖTEBORG:
Statsministerns fru, landshövdingenskan Mary von Sydow, f. Wijk.

GÖTEBORGAREN OCH FRÄMLINGEN.

"DÄR ÄR EN FÖRDEL MED GÖTEBORG: var dag kl. 12.5 går där tåg till Stockholm", sade humoristen i det göteborgska middagssällskapet, uppreparande ett gammalt skämtord.

En nyligen ditflyttad dam fattade mod. Vid middagar i den här staden händer det, att man placerar folk efter taxeringskalendern, sade hon. Kommer man in på en teater i Stockholm, heter det: se där sitter Hasse Z., se där är Carl G. Laurin! Här säger man: se där sitter en som har fem millioner, och där är en, som har två!

En ung fru, infödd göteborgska, höjde sin röst till protest. Hon talade om allt det gedigna, värdefulla i det göteborgska kynnet, som främlingen *inte* hinner möta på femminutersturen mellan Bergslagernas station och Centralstationen — ofta den enda utsiktspunkt, han skaffar sig över staden. Hon påpekade, hur i kanske ingen annan stad en hel kår såsom kontoristernas — och inte minst de kvinnliga — i allmänhet har så mycket bildningsintresse. Hon talade om det fina och gedigna i uppfattningssätt och levnadsvanor hos de gamla Göteborgsfamiljerna.

Där hon så satt och förde sin stads talan — på en gång tillbakadragen och fri, till utseende och väsen en värdig representant för den västsvenska skönhetstyp, som lär vara en av de renaste, vi äga — tyckte jag rent av, hon kunde gälla som någon Göteborgs genius. Hon var bara en vanlig — eller ovanlig — gift kvinna, som skötte sitt hem och ett omfattande kontorsarbete därtill, — men just därför kunde hon gälla som *göteborgskan* framför andra! Ty Göteborg är mer än allt annat hemmets och arbetets stad!

Det är därför främlingar, som komma dit för att söka kafélivsnöjen och sensationer, bli tvungna att dölja sin surmulna besvikelse under tal om att Göteborg är en tråkig stad och göteborgaren stel. Kanske rent av herr Carpentier går omkring och mumlar detsamma, om han över huvud taget värdigas minnas vårt land. Göteborgarna visa sig ofta litet reserverade utåt, även när det gäller förnämre besök än hans — därav talet om den göteborgska stelheten.

Nå, älskvärda, prosaiska lilla göteborgska genius, *du* torde alltså vara lämpligare än de flesta att föra mig såsom främlingen genom din stad. Inte som om du egentligen själv ofta visade dig ute. Frågar man en fin göteborgsk dam om när hon är ute och går, förstår hon knappt frågan. På Regent Street kan man möta henne, och på Strandvägen kanske, men sällan på Göteborgsgatan. Det är också där-

för man skall vara försiktig, när man talar om hur göteborgskan klär sig. Dömer man bara efter de damer, man möter ute, eller kanske under lunch- och kaffetimmarna hos Vollmer-Meeths, eller i den diskret eleganta matsalen i Hotell Eggers, då skulle man kanske vilja säga, att medan stockholmskan är djärvare, personligare i sitt sätt att klä sig, så gå göteborgskorna mera ett i ett. Men som sagt, vad vet egentligen en stackare, som inte är göteborgare, om det bästa och de bästa i staden!

I varje fall, vi behålla den blida göteborgskans ord i hjärtat, medan vi vandra omkring i hennes stad. Nu svälla knopparna i den ärevärdiga alléns träd, nu blåser en mild bris från havet. Det våras i Väst kuststaden. Och nu klappa Masthuggspojkmans hjärtan av längtan ut till sjöss, nu arbetas det ivrigt på alla kontor. Så har våren, då staden är som skönast, artat sig sedan många generationer tillbaka: sjöfart, handel, arbete — — — Sedan många generationer tillbaka — däri ligger det stolta! Dessa gamla Göteborgsfamiljer, som ha tjänat förmögenheter på vad havet gett, ha förvärvat ett äktare patriciermärke än penningen själv: förmågan att ge ut den på ett fint sätt. De ha en känsla av förpliktelse mot kulturen. En gång var det framför allt annat målarkonsten, som gynnades. Nu är det i väl så hög grad teatern och musiken. Bara ett enda exempel: under de femton år, symfoniorkestern existerat, har den haft ett deficit på inalles en mill. kr. Det är *två* enskilda förmögna göteborgare, som utan suckan och klagan burit den utgiften. Också Lorensbergsteatern och Stora Teatern uppbäras i viss grad av mecenater. Nu är det emellertid starkt på tal, att de tre stora kulturföretagen, Symfoniorkestern, Stora Teatern och Lorensbergsteatern skola samarbeta intimare än hittills. Ja, det mumlas till och med om något slags ring, som skulle upptaga också Folkteatern och Nya Teatern, så att dessa senare, som ge lätta saker och gå bra ekonomiskt, skulle kunna bära de andra, vilka föra gedignare program och *icke* gå finansiellt.

Göteborg som musikstad? En enda anekdot må vara nog. När Wilh. Stenhammar hade varit ute och gästdirigerat, bl. a. i Stockholm, och åter stod och repeterade med symfoniorkestern i Göteborg, knackade han av efter första satsen och sade: "Jag skall bara be att få uttrycka min glädje över att stå inför Sveriges bästa symfoniorkester". Man vågar förmoda, att han *skulle* kunna ha sagt något liknande till sin publik, eftersom det inte är bara så, att orkestern skapar den

goda publiken, utan kanske också så att den goda publiken skapar den goda orkestern.

*

Göteborgsnaturen har något kärvt över sig med de nakna kullarna kring staden och Göteborgskynnet något kärvt också det, med allt det redbara och i grunden fina, som även ingår i det. Man går och undrar över vad detta mest minner om och får för sig, att det har något besläktat med det nordtyska. Plikttroget arbete sedan generationer tillbaka, arbetet har gett välstånd, välståndet skänker sina hävor också åt det rent kulturella. Men det är den sunda, gedigna borgerligheten, som sitter i högsätet — konstnärsbohémie — en sådan som brukar tålas, ja älskas i huvudstäderna — är här och skall alltid förbli något misstänkt, sekunda.

Tänker man på hamnen, ville man helst nynna någon gammal sjömansvisa om att "fara långt bort till Ostindialand och komma hem efter många år". Hamnens historia är ju också de många sjömansgenerationernas och de stora affärshusens historia alltsedan Ostindiska Kompaniets dagar — stolta namn! Och vart man nu än färdas i hamnen, ser man Masthuggskyrkans silhuett resa sig över allt annat. Under kriget funderades det på att spränga den i luften därför att den från havet skulle vara ett alltför gott märke för Göteborg. Ja, ett märke är den! Också för ett framträdande drag i det göteborgska kynnet: den stora kyrkligheten. Biskop Rohde letade en gång rätt på en statistik, som visade, att i ingen stad i världen, inte ens någon engelsk, gick man så mycket i kyrkan som i Göteborg. Och "kyrkuggorna" äro en speciell Göteborgstyp. Har man sett *deras* silhuett, kommer man ihåg den lika bra som Masthuggskyrkans: de skynda iväg på söndagen med den stora psalmboken i handen och under ena armen en fällstol, den sista för att inte behöva ta upp platsen för andra på de överfulla bänkarna.

Det har talts mycket både ont och gott om schartauaner. Det bästa — och det var i det sammanhanget ingenting — sades av en gammal fängelsedirektör i Göteborg. Jag har varit här i trettio år, sade han, och under den tiden har jag sett alla slags trosbekännare bland fångarna, statskyrkliga och metodister, judar och proselyter, men *aldrig* en enda schartauan!

Det vet ju var och en, att alla göteborgare — eller de man kallar "alla göteborgare" — segla. Men kanske det är mindre bekant, att man inte kan bo i Göteborg — det verkliga Göteborg, som inte bara är Östra Hamngatan,

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år	Kr. 17:— Helt år .....
Halvt år	" 8:75 Halvt år .....
Kvartal	" 4:50 Kvartal .....
Lösnummer	" 0:35 Månad .....

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
11:50 45 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
6:— 20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.	
2:25 särskild begärd plats.	för särsk. begärd plats.

Aschebergsgatan o. s. v. o. s. v., utan även något annat, mera svårdefinierbart — och underlåta att bli fotbollsexpert? Åtminstone har huvudredaktören för Göteborgs Morgonpost, d:r Hakon Wigert-Lundström, eljes bl. a. känd för sina estetiska intressen, anförtrott mig det. Han påstår, att det är en ofantlig skillnad mellan fotbollspubliken i Göteborg och i Stockholm. I Stockholm väsnas publiken, men begriper inte spelet. I Göteborg är den tystare, men fattar finesserna. Stockholmarna, i motsats till göteborgarna, förstå bara att räkna målen och ingenting av spelets finesser — o, gräsliga huvudstadens ytlighet!

Jag har f. ö. den misstanken, att göteborgaren, kunnig, intelligent och tillräckligt kyllig, har alla förutsättningar att vara kunnaren framför andra både när det gäller fotboll, affärskonjunkturer och sköna konster. Är det inte ett gott tecken, att den svenska scen, som i denna stund arbetar med den största konstnärliga målmedvetenheten och fastheten, Lorensbergsteatern, lever — ja, lever, såsom all sann konst har liv, — just i Göteborg? Även stadens opera, Stora Teatern, arbetar numera både framgångsrikt och målmedvetet, och vid repertoarvalet bestämmas man också där mer av tanken på vad som är gott än vad som har den ack, så flyktiga förtjänsten att vara nytt. Axel Engdahls Folkteater intar väl också ett mycket högt rum inom sin genre. Engdahlsrevyerna ge just en hel del av det äkta göteborgska. För min del får jag också erkänna, att skall jag välja mellan Norlanderrevyns Stadsgårdsstensprängare, Malmörevyns beväring vid Kronprinsens husarer och Engdahls Masthuggs-”Kalle”, så tycker jag avgjort bäst om den senare — han är i alla fall frisk och spänstig, pojken, med en glimt i ögat, och så spelas han så förträffligt! Revyn, åtminstone den jag såg, ger också en lagom dosis romantik med Venedig och signorinor — men är det inte också den romantik, som står öppen för varenda blåögd och ljushårig pojke från de gamla sjömanshusen? — Nya Teatern slutligen har ju succés på succés med lättare program.

Göteborg — där är så mycket annat att tala om i samband med den staden. Högskolan kan inte avfärdas med bara en paragraf, utan får en annan gång ha ett helt kapitel. Chalmers Institut, Trädgårdsföreningen — det betyder alltsammans inte bara vissa institutioner, utan hela sidor av göteborgskt liv.

Det har sagts, att arkitekturen mer än annat ger uttryck för ett samhälles själ (om man nu skall kunna tala om en sådan). Det nya Göteborg, som håller på att växa upp ute på Lorensbergsområdet och om vilket våra bilder längre fram i numret ge en föreställning, är strängt förnämt — till den ”Lyckans Väg”, som går fram där, är det återigen välståndet, som är porten. Det må lämnas därhän, om den där konsekvent genom-

Fru Charlotte Mannheimer, den bekanta målaren och konstmecenaten.

förda tegelarkitekturen går så väl ihop med naturen. I varje fall bidrar också den till att leda tanken på det nordtyska — —

Det är klart att jag, arme främling, också gick på Göteborgs museum. Det egendommiga med det museet var inte bara tavlorna. Det var också det, att även det allra yngsta Göteborg på små knubbiga ben leddes av ömma föräldrar fram till konstens läckring, som likväl äro inte bara karamell. Jag leddes till den slutsatsen, att i Göteborg finns det inte blott konstintresse, utan rent av konstdrift, som skoningslöst griper till och med de allra minsta små. En visst ännu inte offentliggjord statistik visar också, att av alla Sveriges museer är Göteborgs det, som har den största publikfrekvensen, medan det Röhsska med sina utmärkta specialsamlingar har den minsta.

Det var ju vid 80-talets början som Göteborg kom att spela en så stor roll som stöd-

jepunkt åt oppositionsrörelsen — påpekar professor Axel Romdahl vid en intervju vi haft med honom. Det är från den tiden man minns namn som konstmecenaternas Röhss, Pontus Fürstenberg, Edv. Levisson, och det var under de åren konstutställningar under friare former höllos i Göteborg än annorstädes. Senare kom av naturliga skäl tyngdpunkten i det svenska konstlivet att förflyttas till Stockholm. I Göteborg ha aldrig många konstnärer varit bosatta, och ha de kommit dit, ha de i regel inte stannat där så värst länge. Utställande konstnärer ha också klagat över att de möta jämförelsevis litet intresse i Göteborg. Och en vernissage där är icke på långt när det samma som i Stockholm, där man vid en sådan händelse kan vara säker på att träffa ”alla människor” — d. v. s. dem som i det sammanhanget äro ”alla människor”.

Men det finns otvivelaktigt konstintresse i Göteborg, fortsätter professor Romdahl: det finns också där man icke skulle vänta det, t. ex. bland arbetarne. Till mina föreläsningar för arbetslösa verkstadsarbetare ha de kommit talrikt och hållit ut under långa kurser. De äro också som klass betraktade mottagligare och friskare än de flesta andra, — icke så belamrade med fördomar.

Bland de välsituerade uppbäres ju konstintresset av ett förstående fåtal. För vissa sidor och vissa konstnärer har detta fåtal kommit att betyda mycket och därmed för det nya genombrottet. Där äro sålunda Conrad Pineus och fru Charlotte Mannheimer. — Men på det hela taget mötas de nya riktningarna inom konsten icke av någon större sympati.

*

I Göteborg som överallt känner man nu starkt depressionen i affärlivet och allt. Och likväl arbetar man med liv och lust på den stora jubileumsutställningen 1923. Till den återkomma vi längre fram. T. v. må vara nog att erinra om, hur unga vetenskapsmän berest och beresa hela västra Sverige för att draga fram ett oerhört rikt kulturhistoriskt material, som skall visa Göteborg och den övriga världen, att staden har äldre anor, fast den nöjer sig med att nu fira 300-årsjubileum.

*

Vi började denna lilla artikel med att tala om en middag och ett middagskämt. Göteborgaren är rapp i skämtet, men i intet så rapp som i allvar. Det där skämtorden har naturligtvis en allvarigare innebörd, det förstod vi efter allt. ”Fördelen med Göteborg är att där går tåg till Stockholm var dag kl. 12.5.” Javisst, och man må akta sig: Göteborg kommer kanske att vilken dag som helst erövrade både oss och det övriga Sverige!

EBBA THEORIN.

Vissa enskilda donatorers namn kunna sägas beteckna étapper i Göteborgs museums utveckling. Det senaste namnet är skeppsredaren Werner Lundqvists. Bilden visar en museisal, full med konst, inköpt för hans halv miljonsdonation. Porträttet till höger: Professor Axel Romdahl.

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för klädnings- och linge- Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.

Regeringsgatan 19-21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika. EMMY KYLANDER.

GÄSTER OCH VÄRDFOLK. AV VERA VON KRÆMER.

DÅ EN STOCKHOLMARE VÄNDER sig till en publik, som till stor del finns utanför Stockholm, för att tala om gäster, har denna läsekrets ganska stor anledning att undra vad stockholmaren egentligen vet om den saken? Ty säkerligen har man i landsorten gäster på ett helt annat sätt än vi kan ha det i Stockholm. Man har ligg-gäster, främmande i en vecka eller flera veckor och har dem hela dagarna och till alla mål. Men det finns dock flera sidor av detta växelförhållande: gäster och värdfolk och även de mera erfarna kunna ha utbyte att höra den mindre erfarnas erfarenheter — i synnerhet om dessa äro lidanden!

Nu är det så egendomligt ställt, att det kan vara ett "lidande" både att vara gäst eller värd, liksom bådadera kan vara ett stort nöje. Det visar sig att människorna i sitt förhållande till varandra som besökande och mottagande vänner äro — människor först och främst med fel och angenäma egenskaper och framför allt hemlighetsfulla psykiska krafter som dra eller stöta bort.

Det finns, tror jag, en huvudbetingelse för att man skall ha utbyte av främmande. Värdfolket får inte bjuda för att roas själva, utan för att bereda gästerna nöje och utmärkelse och gästen å sin sida skall känna att så är. När värdfolket i sin tur blir gäster är det ju deras tur att ha roligt — men i själva verket får man roligare även som värdfolk, om man helt inställer sig på sina gästers hedrande. På en bjudning för någon tid sedan upplevde jag att värden hälsade oss, icke med den gängse formeln: "Min hustru och jag" o. s. v., utan han sade: "Vi hoppas och önska att ni skola betrakta detta hem som ert!" och denna österländska artighet skapade en alldeles obeskrivlig trevnad och frihet.

Att annars ställa upp regler för bjudningar är rätt meningslöst. Det är självfallet att man inte bjuder ihop folk som inte tål varann eller äro hetsiga motståndare i åsikter om konst eller försvaret — fastän, är det intelligent folk det gäller på båda hållen, kunna de dock ha ett visst utbyte av att träffas just för att de äro motståndare! Och det faller av sig själv att om gäster blivit galet placerade, de måste, *måste* göra det bästa möjliga av situationen och inte tredskas. Detta för värdfolkets skull, som haft stora utgifter och mycket besvär för sin bjudning. En värdinna skall göra allt för sina gäster — men gästerna måste i alla himlars namn ge en smula gensvar... Jag betonar detta så hetsigt, emedan jag har två, ja tre minnen av dylika situationer: för åtskilliga år sedan var jag mycket blyg och stel och har ett minne av en hel afton borta, då jag *icke sade ett ord*. Jag kunde inte kallprata och hade ingen erfarenhet om vare sig småbarnsvård eller Värmlands-släkter, och samtalet rörde sig från klockan 5 till klockan halv tolv inte om annat. En annan gång var jag själv värdinna för tre damer, som sutto som Buddhabilder hela kvällen — en fasans kväll! Till slut måste jag gå in i sängkammaren ett ögonblick och hastigt be till alla makter om en smula mera styrka och släta ut ansiktet en smula; jag höll på att få kramp i läpparna. Under kvällens lopp förnam jag plötsligt att jag höll ena armen krokig som om jag bar en matkorg, allt av idel nervspänning. Då slutligen en av damerna gick husesyn och öppnade min skafferi-dörr var jag färdig att välsigna henne, hon hade gärna fått dra upp min strumplåda och

se efter hur många ostoptrade par där fanns. Men på kvällen, när allt var förbi, fick jag en gråtattack. Så att — en liten smula besvär få ju gästerna också göra sig.

Det bästa främmande jag haft i mitt liv vill jag nämna ett ord om, det är genom exempel man bäst förklarar vad man menar.

Det var en samling kvinnliga journalister. Jag hade gruvat mig på förhand. Journalister veta allting, de gå på alla möbelutställningar, intervjuar folk i deras vackra hem, skriva artiklar om borddukning, upppassning och ett gott uppförande, som mellanstick mellan de stora reportagen, och de se ofelbart om en sak, en min, en gest är äkta eller ej. Och denna kunniga, skarpögda skara skulle nu släppas lös i mitt hem — jag skulle fullständigt ge mig till pris för den verkliga sakkännedom och den osentimentala kamratkritiken.

Aldrig har jag haft så storartade gäster! Jag fann att 1) de ägde en obegränsad förmåga att njuta av en fritid, 2) de ägde obefränsade tillgångar till samtalsämnen och 3) kunde följaktligen roa oss själva, 4) tack vare sin uppövade kritik sågo och senterade de vänligt det som till äventyrs var värt att sentera i mitt hem och läto det andra vara därför 5) att de som arbetande, självförsörjande kvinnor också visste att man inte kan begära mer av varann än det väsentligaste. Först och sist föreföllo de att ha roligt, de ordnade det åt sig i hörn och vrår utan krångel och krus och efter en halvtimme var en sorlande, munter trevnad etablerad, som räckte hela kvällen. Och för att visa, att förtjänsten var deras, vill jag tillägga, att jag kunde ha sakta dunstat bort som en rök genom en ventil, utan att detta skulle ha bragt någon oreda i trevnaden — en värdinna kan inte ha ett angenämare utbyte av en bjudning än att se sina gäster så hemmastadda. Framför allt var det osjälviskheten hos dessa gäster jag beundrar: "vi är bortbjudna och har (med stort besvär!) gjort oss lediga, låt oss nu njuta av den flyende minuten!"

Nu kan det emellertid i ett hem finnas en atmosfär, som på ett mystiskt sätt jagar trevnad på flykten.

Och denna skugga över allt som göres för gästerna kommer oftast, när värden och vär-

dinnan inte är sams. Antingen de äro osams för alltid, det har kommit en klyfta mellan dem och de sträva åt var sitt håll, eller det är en tillfällig fnurra, som kan utlösa sig i att frun plötsligt säger: "Jag är så förargad på Oskar så jag kan inte säga!" Och Oskar försöker skratta bort förrådandet, i båda fallen är det omöjligt att få någon verklig trevnad. God mat, vin, musik, ingenting hjälper riktigt och på kvällen skall värdfolket finna, att allt bestyret varit förgäves — så vida de irte under matens och det distraherande främmandets inflytande verkligen blivit försonade! Men det ha gästerna i alla händelser inte mycket glädje av, efteråt.

En annan form av tryckande atmosfär har jag upplevat — allt för mycken själfullhet. Det började bra, en lagom fördelning av skämt och allvar. Det lästes litet dikter högt och det kunde gå an, annars bör man helst läsa dikter i enrum. I huset fanns ett ganska stort bibliotek och jag hade ljuvligt med lektyr — jag var gäst i flera dagar. Men — värdinnan hörde till dem, som strök för i marginalen: "O så sant! Just så! Ack! Just detta!" Och så vidare. I början intresserade mig hennes syn på det lästa. Sedan började jag kritisera den och fann att hon gjorde ett stort nummer av småsaker. Och till slut blev jag utom mig över att inte kunna ta en bok, utan att finna den överskuggad av en annans, inte författarens, individualitet. Jag fick lust att gå ut i skogarna för att känna mig ensam — ensam på mitt rum var jag ju inte ensam, utan värdinnan var i osynlig mätto alltid med! Detta var en ny och egendomlig erfarenhet, men kan inte tas som något mera allmängiltigt exempel, gästen var kanske för fordrande, ty i sina egna böcker har man rätt att skriva vad man vill.

Men man ser dock, att umgänget oss emellan inte blir bra ens om både värd och gäst gör sig allt möjligt yttre besvär. Det finns en inre samstämmighet och försynthet, som måste komma på tal — ett helt kapitel för sig är sålunda det välvilliga tyranni mångt värdfolk utövar mot sina ligg-gäster, då de bli kränkta över att gästen en middag är bortbjuden på annat håll. Ett sådant värdfolk kan inte få gästen tillbaks "med tång" — att vara gäst får inte vara liktydigt med att bo i flickpension. En annan sak: fråga inte ut din stackars gäst! Sätt henne inte på en stol och pumpa henne om allt som sker "i stora världen" och bli inte besviken, om hon såsom varande stockholmska på besök i landsorten *inte* röker cigaretter och *inte* säger aj fan! om hon sticker sig! Försök att ta henne för en vanlig människa, som väntat sig frid och ro hos dig — ja — här äro vi tillbaka till gäst- och värdförhållandets a och o: värdfolket är till för gästen och inte tvärt om! Nästa gång blir det som sagt värdfolkets tur!

*

Redaktionen av Idun är övertygad om, att ovanstående artikel skall komma de allra flesta läsarinor att rätt så allvarligt reflektera över det ofta svårlösta problem, som förhållandet mellan gäster och värdfolk erbjuder. Mången skulle kanske ha lust att i anslutning till artikeln komma med en personlig erfarenhet, ett råd, en klagosuck o. s. v. Eventuella inlägg av det slaget må sändas till "Läsarinnornas spalt", Iduns redaktion, där vi senare återkomma till saken.

Ärade kvartalsprenumeranter

erinras om att nytt kvartal stundar, varför det är klokt att genast förnya prenumerationen. Eljes inträffar lätt att det blir avbrott i expeditionen.

PÄHLSSONS
Dessertchoklader
Högfina kvalitéter
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pählssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö

Pröva

Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

IDUNS FÖLJETONG

LUCIA. AV MATILDE SERAO.

ÖVERSATT FRÅN ITALIENSKAN AV ERNST LUNDQUIST.

(Forts. fr. n:r II.)

EN LÅNG STUND HÖRDE MAN IN-
tet annat ljud i rummet än den sovande An-
dreas regelbundna och lugna andetag och ett
svagt prasslande, varje gång Caterina vände
ett blad i brevet. Hon läste det långsamt
och med mycken uppmärksamhet, som om
hon vägt varje ord. Då och då flög ett
bekymrat uttryck över hennes av elden be-
lysta drag. Då hon hade slutat läsa, be-
traktade hon sin man: han sov fortfarande
som ett stort, snällt och vackert barn, och
över den kraftfulla gestalten låg den prägel
av barnlig blidhet, som man så ofta ser hos
förälskade män. Han satt där lugn och
trygg med sina uttröttade muskler avdomnade
och sov den rättfärdiges sömn. Hon lutade
sig åter fram mot elden och läste om brevet
ännu en gång från början till slut med samma
grundliga uppmärksamhet.

Då Caterina slutat denna andra genomläs-
ning, stoppade hon brevet i klänningsfickan
och satt där med handen till hälften nedstuc-
ken i fickan och med huvudet stött mot em-
mans rygg. Tiden gick; uret i Centuranos
klocktorn slog kvarter och halvtimmar på
italienskt vis; efterhand brann elden ner i
kaminen. Andrea for upp:

"Vakna, Caterina!"

"Jag sover inte, Andrea", sade hon lugnt.
Hon hade suttit och sett rakt framför sig.

"Det är sent, det är sent, Nini. Det är tid
att sussa."

Och den förälskade, skämtsamme jätten
tog henne på armen som ett litet barn.

II.

DEN RUNDA SALONGEN VAR FÖR-
vandlad till en lövsal av kamelior; mellan de

mörkgröna, tjocka, täta bladen framtittade de
stora, djärva, doftlösa blommorna i all sin
köttiga, vita, röda eller purpurstrimmiga skön-
het. De öppnade sig, feta, kallt yppiga, utan
doft, isigt vällustiga; knopparna svällde i sina
gröna omhöljen, som om de velat tränga ut.
Det var en tät och rik vegetation, som löpte
utmed väggarna och beklädde taket, en saftig
vegetation med en egendomlig, tyst, fängs-
lande trollmakt. Mitt i rummet reste sig en
hög *musa paradisiaca* med breda, mörkgröna
blad, som bredde ut sig åt sidorna i form av
en paraply. Runt omkring denna *musa* var
anbragt en soffa av grovt tillskurna trägrenar;
här och där stodo några mycket låga stolar i
samma trädgårdsstil. Två dörrar voro nästan
undanskymda av kameliornas lummiga kronor,
Belysningen var mild och dämpad; lamporna
hade mattslipade skära kupor över sig.

Tre eller fyra gånger sedan festens början
hade detta rum under pausen mellan ett par
danser fyllts med folk. Då damerna kommo
in där, uppgåvo de utrop av förtjusning och
grepos av en öm stämning, liksom i naturens
sköte. De tjusades av den milda belysningen,
svalkan och tystnaden, som stod i så stark
kontrast till danssalens skarpa, vita ljus, dess
heta, tunga atmosfär och orkesterns smattran-
de toner. De kastade sig ner på soffan, trå-
nande och tankfulla. Herrarne sågo sig om-
kring med en min av hemligt välbehag, som
om även de varit mottagliga för naturens
skönhet. En och annan blygt avbruten knapp
gavs bort. En ung dam, klädd i mattgult med
ett regn av konvaljer i sitt mörka hår, dekla-
merade vers med dämpad röst. De mindre
exalterade damerna viftade långsamt och
mjukt med sina solfjädrar av grå plymer. Men
knappast hördes valsens eldiga lockelse, förr

än alla drömmar voro bortjagade, knappast
hade mazurkans svärmiskt melankoliska toner
strömmat dit in, förr än alla dessa människor
störtade ut i dansens yra. Lövsalen blev tom
och tyst, och de röda kameliorna försmäktade
som läppar törstande efter kyssar.

Medan det dansades där ute, kom Giovan-
na Cascacalenda, dottern i huset, in i vinter-
trädgården vid en ung mans arm. Hon var
längre än han och tycktes behärska honom
med sin yppiga skönhet och sin kungliga håll-
ning. Hon var draperad i en klänning av
elfenbensvit crêpe, som smög sig så tätt intill
hennes former, som om den varit våt, och
slutade i ett luftigt, lätt, böljande släp. Livet
var av rött siden; det satt så hårt åt, att det
ej gjorde ett enda veck, och var djupt ur-
ringat med en smal vit tyllgarnering. Ar-
marna voro bara ända upp till axlarna. Hon
bar en rad pärlor kring halsen. På det mörka,
släta, från nacken högt uppdragna håret bar
hon en krans av röda rosor, som satt långt
ner i pannan. Det var en lugn och obesvärad
oblyghet över denna toalett, som endast kunde
bäras av en ung, ärbär flicka, som vet,
att hon är vacker, förförisk och försvarad
mot alltför eldiga tillbedjares hyllning, en toa-
lett, som bar prägel av den jungfruliga möns
stolta självsväld.

Hon hörde på sin kavaljer med ett knap-
past märkbart småleende som en Erigone med
de krökta läpparna. Det var en liten mager
ung herre med gulblekt ansikte, trött blick
och håret litet glest över pannan, korrekt,
elegant och obetydlig.

"Du hade ju lovat mig, Giovanna..."
sade han.

(Forts. sid. 311.)

Två vackra rumsinteriörer från "Boets" utställningslokaler i Göteborg. Lokalerna med sina nio smakfulla rumsinteriörer ge ett intryck av lugn, behagfull privatvåning.

Äkta Spets- & Sidendépôt
LINNÉGATAN 38

A. T. 187 00. 1 tr. HISS. Riks Ö. 4 36.

Till utstyrselar!

Spetsar, Schweizerbrodyr,
Linne- och Bomullsväv.

SVERIGES MEST OMTALADE TEATER.

Bilderna visa: Upptill t. v. Lorensbergsteaterns yttre. T. h. första tablån ur "Kung Lear". I mitten teaterdirektör d:r Per Lindberg. T. v. hrr Knut Ström och Arvid Petersen, som jämte d:r Lindberg äro teaterns regissörer.

EN OFANTLIG HUSVÄGGSAFFISCH med svanor eller vad det är och annat romantiskt krafs, drivande skyar — verkliga — därovan, folk som skyndar till cirkus — det var som vanligt omgivningen kring Lorensbergsteatern den kvällen "Kung Lear" gavs där. Något i den vägen är ju för resten som oftast omgivningen, när människohjärtats eviga, djupa drama spelas: under drivande skyar, bland folk, som jäktar i väg till sina nöjen — — —

Det första starka intrycket ögat får av konung Lear är från den stund, då han rusar upp och nerför de halvmeterhøga trappstegen till tronen. De långa grå lockarna fladdra — det verkar en liten smula groteskt, just så pass mycket som hör sagan till. Scenrummet har gjorts ganska litet. De starka färgerna, det djärva i linjerna — allt ger en med ens vad teatern bör ge: festlig förväntan, fantasiens överdåd, en saga för vuxna — — —

Man sitter där först och undrar: lägger inte Lars Hansson sin kung Lear alltför modernt patologisk-nervös? Är inte kung Lear det stora barnet, som samtidigt bör bära alla sin ålders yttre vördningsgivande tecken, de grå lockarnas, om också inte hjärtats ro? Det faller en in, att kung Lear ju är rent av löjligt barnslig, som förskjuter sin älsklingsdotter för att hon ej talte nog kärleksord och som gör det till en livssak om han skall ha hundra eller femtio man i sin svit att leka med — man skulle verkligen få lust att tala

ett ord i förtroende om den saken med Goneril, som kanske i grunden är den som för förnuftets talan.

Men medan föreställningen skrider fram, ja framför allt när man nästa dag åter upplever den i sitt minne — då ger man sig. Här föreligger en scenskapelse av verklig storhet, här har den väldiga sagan fått liv och blod, fått färg och ande. Lars Hanssons rollskapelse är utomordentlig. Skulle han ha kunnat göra den med samma kraft och enhetlighet på en annan scen? Regien har här gett den ram, som behövs för att hela denna gestalt skall få det åskådligas oförgätlighet. Alltigenom har regien icke arbetat med samma goda krafter, men den har ställt även de mindre uppövade på deras platser och mer behövdes ej.

Som sagt — man ger sig inför denna skapelse. Kung Lears saga är människohjärtats. Vad detta hjärta är orimligt! Det är själv så orättvist och ovist: det förkastar den älskade, därför att hon ej kunde ljuga, fordrar, förbannar. Och därunder önskar det av all sin kraft blott ett enda: att få kärlek, nästan övermänskligt stor, stark kärlek — detta hjärta som själv är så svagt. Ack, det är ju i grunden inte de femtio männen mer eller mindre i livvakten, kung Lear bryr sig om — det är sina döttrars kärlek. Skalden har undvikit att skildra kärlek mellan man och kvinna för att ej få in något som så att säga icke hör till saken: sinneslust och drömmen om släktet; han har tagit det enklaste: kärlek mellan far och dotter.

Högst nådde Lars Hansson kanske i vainsnesscenen. Det är då kung Lear ser själva livets källor förgiftade. Naturligt nog. Människan kommer till världen som ett gråtande

barn, som behöver kärlek. I grunden förblir hon alltid det barnet, och när livet självt, sådant det nu en gång är, sviker henne i det enda hon djupt begär av det — skulle hon då inte förbanna det?

Så kommer den sista underbara scenen, över vilken Lars Hansson fick något av det milda ljus man inte glömmar. Fången, förödmjukad möter kung Lear sin Cordelia, han får denna stora, djupa kärlek, han längtar efter, de få minuterna innan hon dör. Naturligtvis bara de få minuterna: något så himmelskt kunna vi ej äga länge. Kanske skall det gå så med oss alla. Under tårar eller skratt skola vi syssla med våra leksaker, med de femtio männen i livvakten eller vad det är fråga om, tills vi en dag vakna upp och finna oss vara i ett fångelse, en bur. Lycklige kung Lear trots allt! Vad behövde du bry dig om din förlorade tron, din bortkastade ära, ditt fångelse och din skam — du upplevde dock det övermänskliga de där få minuterna före döden — — —

Det vore mycket mer att säga om denna föreställning och andra på Lorensbergsteatern. Men må det vara nog. Efter en sådan kväll går man hem med ett starkt intryck av vad teatern kan vara för oss, av att den kan ge den högtid, som Aischylos ville skapa med sina religiösa tragedier och som Shakespeare när som helst kan låta oss uppleva om och om igen.

Lorensbergsteaterns verksamhet har gjort, att det i Göteborg just nu livligt debatteras teater, både offentligt och privat. Diskussionen är av en litet annan art än den som sam-

(Forts. sid. 310.)

KOSTYM BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB • GÖTEBORG

Prisnedsättning i enlighet med de nya garnpriserna, å våra
Möbiltyger, Gardiner, Bomullstyger, Mattor.
Prover på begäran, — — — —
Precisera vad som önskas. — — — — Konstflitens Försäljningsmagasin, Göteborg.

DÄ KVETTAR — — SKISS AV AXEL OLSSON.

JOHANSSON VAR STATARE UNDER baron Stålsköld på Ekegård.

Att vara statare har av ålder ansetts vara det jäkligaste och suraste som finnes. Det kan på sin höjd överträffas av att vara statsminister eller nattreporter i en daglig tidning.

Den som födes till statare måste ha syndat mycket i en tillvarelsform, av vilken i hans själ nu ingen spegling finnes.

Johansson var inte anhängare av själavandringsläran. Mest därför att han icke hade reda på att en sådan teori existerade. Johansson var nämligen icke mycket lärd och heller icke mycket kvick. I en medborgar-examen för kompetens till politiska val skulle Johanssons träskostövlar stått sig lika bra som Johanssons själv.

Men han kunde arbeta, Johansson. Utan att någonsin slakna. Utan att någonsin tänka eller resonnera. Därför var han idealet för en skånsk statare. Han var ett knippe muskler, ingenting annat, en arbetsmaskin av kött och blod. Ett völdresserat djur. En varelse utan självverksamhetsförmåga och initiativ. Som aldrig muckade och aldrig gnällde utan bara "sled".

Därför var Johansson idealet för en statare på en skånsk adelsgård. Baronerna berömda Johansson, och hade Johansson levat länge nog, hade han fått Pro patria-medaljen och en åtta raders notis i Skånska Morgonbladet.

Han var inte vacker, Johansson. Så här såg han ut. Liten och satt och hjulbent. Röd-hårig förstås och alltid med minst två veckors skäggstubbe. Två ögon, slöa och urvattnade som salt sill, som legat tre dygn i blöt, kunde aldrig ena sig om att titta åt samma håll. För såg det ena i sydväst, så såg det andra i nordost. Därför har ingen sett på en gång så mycket av Kristianstadsslätten som stataren Johansson på Ekegård, ty han hade alltid dubbelt perspektiv.

Nu är det rätt märkliga, att en karl må se anskrämligare ut än självaste mossgubben, som bor i Vrångmossen, så har Vår Herre alltid danat en kvinna, som tycker att han är den grannaste karl i hennes väderstreck. Därför var Johansson gift, som alla statare äro, och hade så många barn, att han inte kunde hålla räkning på dem på annat sätt än genom att dra ett nytt kritstreck på väggen för var gång ett nytt föddes till denna gråkalla värld.

Brukar eljes det ordet gå, att var är herre över sin stackare. Men Vår Herre, som på det hela taget är rätt god, även om vi tycka, att han ibland delar smöret så olika på bröds-kivorna åt oss människor, hade i sin godhet icke velat skapa en stackare så stor, att han var större stackare än stataren Johansson på Ekegård.

Därför voro alla herrar över stataren Johansson, och inte ens den magra statarekatten, som levde på möss, friskt källvatten och ibland en beta möjligt bröd, hade någon respekt för Johansson. Ty Johansson skulle hellre föraktat snus i tre veckor än han nänts sparka till huskatten. Men en statare, som är så vekhjärtad, att han inte ens näns sparka till en katt, han har små utsikter att bli så gammal, att han hinner fram till Pro patria-medaljen och åtta raders notis i Skånska Morgonbladet.

Inte hade Johansson lärt sig mycket, då han läste sig fram. Men så mycket hade han gömt i sitt barnsligt trogna hjärta, att den som blivit ställd till tjänare i detta livet, han

skall vörda sina herrar. Och alla voro herrar över stataren Johansson.

Där var den tyske förvaltaren, som talade på bruten Kristianstads-skånska och svor på tyska, och Gud, som har skapat världen, och baronen, som var snäll men som alltid låg i Stockholm, och fru baronessan, som hade löständer och därför oftast talade franska, och kungen, som var bara ett begrepp, fast han satt på väggen vid sidan av Isadora Duncan i Johanssons stuga, och prosten, som var god vän till Vår Herre, och länsmannen, som var svartmuskig och hård som kärnek, utom då han låg i diket och var full. För då blev han mjuk och beskedlig som en gås, som man stuckit till Mårtens afton. Och så var där *Frun*.

Frun det var Johansson hustru. Och det är rätt ovanligt, att en statare kallar sin hustru för *Frun*. Det skall vara statare Johansson på Ekegård, som skulle kunna hitta på någonting sådant. Men då Johansson talade om sin hustru i tredje person, sade han alltid *Frun*. Med stort F. Och hans ögon hade då det uttryck, som en rättrogen muselman har, då han nämner den fras, som är omskrivningen för staden Mekka.

Nu förstår ju var och en, att Johansson var ett beskedligt liv, och att vardagsstugan i hans hjärna var både dragig och illa möblerad.

"*Frun*" var ingen ängel. *Frun* var yngre än Johansson, såg inte illa ut och hade kanske gift sig med Johansson mindre av kärlek till Johansson än till hans sociala, i hennes ögon rätt välbärgade ställning.

Det kan därför sägas rent ut, att *Frun* var ett helsike, och att Johansson därför hade ett helsike inte bara på åkern bakom plogen och om vintern vid träfällningen i skogen utan också i sitt husliga liv.

Men Johansson var stoiker. Lustigt att en skånsk statare kan vara stoiker. Mot alla stötar, som livet gav honom, för alla sår, som livet slog, hade han ett skydd och ett läkande medel. Han bara valkade tuggbussen över till andra sidan och sade de enkla orden: *Dä kvettar*.

I de orden låg Johanssons hela levnadsfilosofi, delvis medfödd, delvis av livet förvärvat, befästad, systematiserad och förädlad till primitiv religion.

Då förvaltaren svor långa kapitel på platt-tyska, som Johansson icke förstod, men som han ändock trodde vara kvintessensen av tyska språkets skällsord och lidelsefyllda invektiv, vände bara Johansson bussen och sade tyst för sig själv: *Dä kvettar*.

När Johansson bad baronen själv om långhalm för att täcka en bit på statarestugan, eftersom det regnade ner, där sängen stod, och baronen klagade över foderbrist och dåliga tider, sade Johansson bara enkelt: *Nåja, då kvettar då*. Och det var så när, att han i idel förvirrad vänlighet bjudit baronen på en buss.

Då kamraterna på gården skämtade med Johansson, för det hans älsta pojk var mycket mera lik fördrängen än Johansson, sade Johansson bara: *Dä kvettar*. Och så bet han av en buss åt skämtaren.

En gång flög pocker i *Frun*. Hon ville att de skulle tapetsera stugan, som annars var hederligt vitkalkad som en statarstuga bör vara. Johansson baxnade men lydte, fick helgdagströjan på sig och gick den halvannan

mil långa vägen till Per Jönssons speceriaffär i Lötholma för att köpa tapeter. Per Jönsson tittade på Johansson för att se, om han behövde omsorgsfull vård å en anstalt i Kristianstad. Men Johansson blinkade inte ens. Han såg bara högtidlig ut.

Då tog Per Jönsson fram tapeter i urval, gröna och gula och blåa tapeter och randiga och blommiga och tapeter med elefanter och hus och storkar och giraffer och allt som kan skina i ögonen på en torpare från Kristianstadsslätten. Men Johansson såg oberörd ut, smått förlägen som en grovsmed som blir bjuden på teaterkonfekt. Det skulle vara röda tapeter. Med guld i. För så ville *Frun* ha det.

Då bleknade Per Jönsson och gav sig själv ett heligt löfte, att bleve hans liv räddat denna gång, skulle han skänka en tunna mjöl till socknens fattiga till jul. Mjölet var litet unket förstås. Sedan tog han fram herrskaps-tapeterna, och Johansson valde de rödaste. Med mest guld i.

Tapeterna kostade 75 öre rullen, och på den tiden begagnade fabrikör Eriksson, som var den rikaste i Kristianstad, bara 50-öres tapeter i sin sängkammare. Fast han var nygift. Så en kan förstå, att statare Johansson på Ekegårds gård hade det illa möblerat i dagligstugan i sin hjärna.

En dag höllo stataren Johansson och en annan statare på med trädfällning i Ekegårds skog. Det var en äkta skånsk vinterdag med gråmulen himmel. Nyfallen våt snö prasslade sakta mot marken, då en blyg vindkäre riste de äldriga ekarnas lätt tyngda kronor.

Hur det gick till blev aldrig utrett. Men Johanssons kamrat var en glad sälle, som den dagen hade smakat litet för ofta på innehället i en medförd liter. Eken föll snabbar än beräknat var, så Johansson hann icke väja undan. Kanske var det också Johanssons eget fel. En förskrämd hare tog ett skutt åt sidan, då det väldiga trädet brakade mot marken, och försvann sedan i riktning mot söder som jagad av hundar, och ett sällskap kråkor, som sutto i dungen närmast Ekegårds gård, lyfte snabbt på såvliga kråkvingar, som om ett skott lossats mitt ibland dem, och flögo längre in i skogen under vresigt kraxande.

Då folk tillkallades från gården, blev Johansson hemburen. Johansson låg i dvala, och doktorn, som undersökte honom, skakade på huvudet. Här fanns ingen hjälp, det såg han genast. Det sade han också till baronen, och baronen, som var en god människa, fast han alltid låg i Stockholm, såg ledsen ut. Då vaknade Johansson till medvetande och sade något, som varken doktorn eller baronen förstodo. Men fördrängen, som stod vid sidan, rodnade lätt, och ett förläget leende drog över hans orakade ansikte. Han visste, vad Johansson hade sagt. Han mera anade än hörde de två enkla orden:

Dä kvettar.

Detta är en sentimental historia från gångna dagar och passar inte alls för vår tid. Jag vet att Johansson, där han ligger i ugnbänken i statarnes helgdagsstuga i en annan värld, med starkt ogillande ser, att denna historia blir skriven. Men jag vet också, att han strax säger: Fast *dä kvettar* lia väl. Och så valkar han tuggbussen över från vänster till höger sida i munnen.

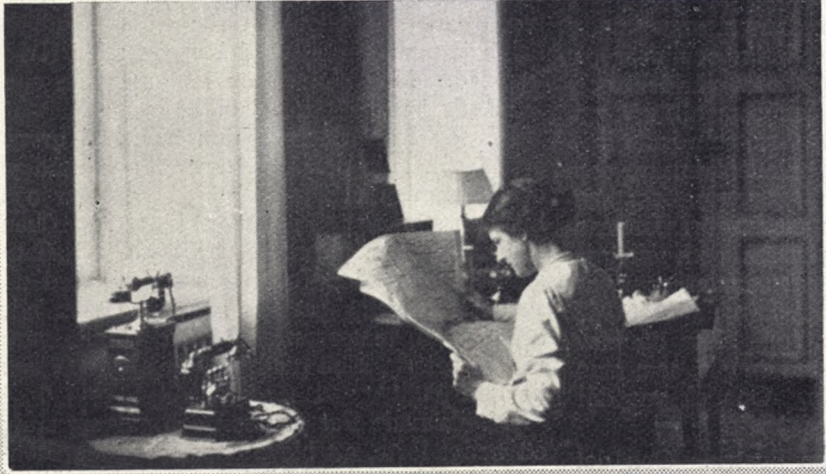

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNAS

MÖBLER

MODERN SMAK OCH GAMMALDAGS

Statsrådinnan von Sydow i sitt skrivrum.

Familjen Broström i stora salongen.

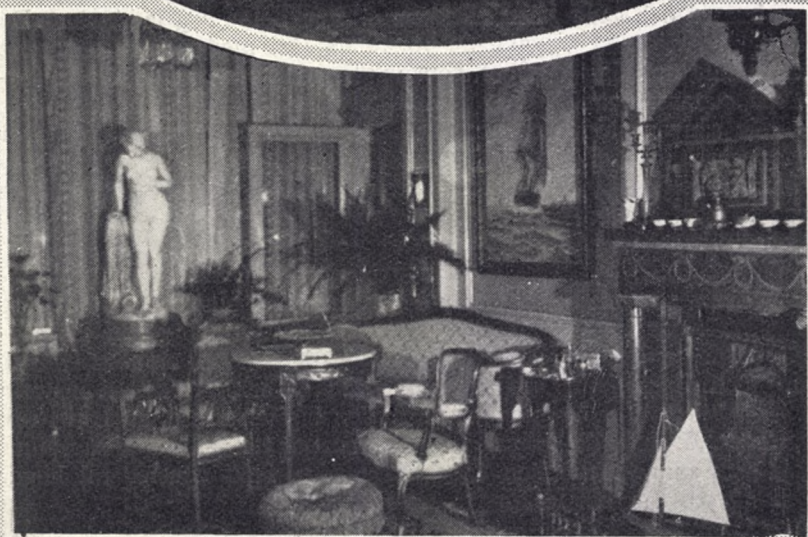
Från residenset: ett hörn av stora salongen.

Matsalen i Dan Broströms hem.

Statsrådinnan von Sydows lille tre-års pys Kristian i sin mammas skrivrum.

Från Dan Broströms hem: ett hörn av salongen.

Från fru Charlotte Mannheimers hem. Tavlor av Munch och (t. h.) Birger Simonsson.

TREVNAD I GÖTEBORGSKA PATRICIERHEM.

Matsalen i Conrad Pineus' villa.

Ett hörn av biljardsalen hos Pineus' — idel modern konst.

Detalj från Carlanderska villan: träskulptur av Göteborgskonstnären Chronander, i en nisch.

En hall i Pineuska villan, fylld med modern konst och konst saker.

Matsal i Carlanderska villan — såsom allt i hemmet stämd i de mest harmoniska färger.

I fru Charlotte Mannheimers arbetsrum.

Biblioteket i Carlanderska hemmet — ett idealrum för sitt ändamål.

"Lilla London". Göteborgsk rimkrönika för Idun av Axel Engdahl.

Jag lovat säga ett ord om staden,
"Väst kustens pärla" vid Göta älv;
som rikets andra den står i raden,
men som dess första den tror sig själv.
De rikets första, man hört av snatter,
den nämns för gyllene skatters glans,
men guldet svunnit, blott kvar är — skatter,
som skapat oro och vigilans.

Axel Engdahl, tecknad av Olga Raphael.

För vändel mindre än för vår handel
är "Lilla London" ju världsberömt,
och i tonnaget vi ha en andel
att själva Stockholm blir nästan glömt!
Visst industrin haft en slappnad näve,
fast oftast redo till nobel gest;
blott "luft" det givetvis blev av Kväve —
"i längden billigt, i bruket bäst!"

Vår lufttrafik ingen vågat klandra
för nattsvart gärning — vi ha ju Dan.
I Norrland bör dom ej högre vandra
än vingen bär dom, för höge f—n!
För övrigt ingår i Dans historia
den pansarbåt, som av stapeln gått
och heter, vad den ock blev, Victoria
(av Baden), lämpad att gå i vätt.

U "våran" ärm vi en statschef skakat,
de arbetslöses och andras vän;
när han har stöttat där förr det knakat,
för tusan, giv honom oss igen!
Ett nytt parti, som mot vänstern morrar,
vår Edvard bildat: ett jaktparti,
där det lägg's an på att fälla — orrar...
Den sporten blir nog ej länge fri!

Vår stolthet är och förblir musiken,
som kronan är av vår stads finess;
visst står med tvekan nå'n gång publiken,
men vad gör det med en finfin — Press!
Jag nämnde kronan. Ett namn, som
flammar
av kunglig glans, vi kan skryta med,
och det är Vilhelm (adress: Sten-
hammar),
se'n länge tonernas mästersed!

Professor Press.

Teaterkonsten!... Det kan ju hända,
en Shakespeare, Strindberg ha grymtat smått,
men nu de blivit, jag tror, omvända
i graven, enligt vad jag förstätt.
På Lorensberg jag i mörkret setat
hos Pelle Lindberg och sakta ryst,
och förrän nu har jag inle vetat,
att hans devis är: EJ BLOT TIL LYST!

En världsutställning får inte glömmas,
som vi planera i fantasin;
och för ett luftslott miljoner tömmas;
det kanske, färdigt, blir vår — ru'in!
Försöksballongen "in's blauc" kretsar,
en hög-färd-s-blåsa av väder stinn;
att "ställa ut" nu man landet hetsar,
gud give, ej vi få "ställa in"!

*

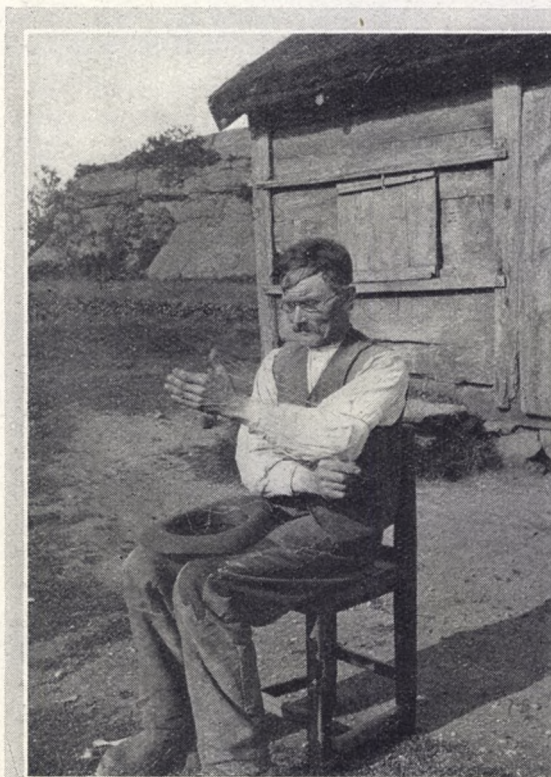
Trots allt mitt klander av Götastaden,
min kärlek har den i dubbelt mått;
där har jag börjat livspromenaden
och trötts ej förr'n jag slutet nått.
Och fast man tråkig min stad plär kalla —
för mig var vägen blott glad och ljus,
och jag, en gång när min stav skall falla,
går tacksam in i min moders hus.

Nu "Lilla London" sig börjar skruda
med unga knoppar från skog och snår,
i Slottsskogsparken hörs jublet ljuda
från barn, som möta sin syster Vår...
Ja, vår!... På London i dag jag tänker —
där gör det ordet ej stor furor,
när kalla hjärtan föraktligt skänker
åt fredens knoppar parollen: war!

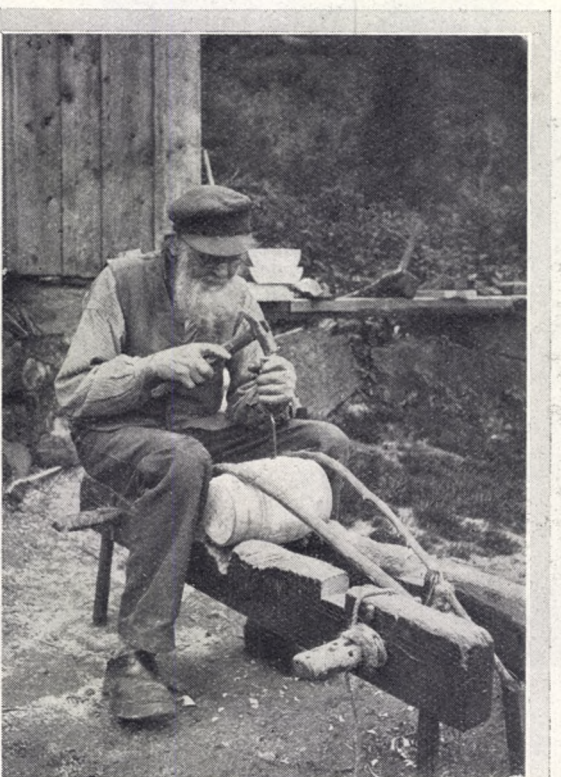
DEN STORA JUBILEUMSUTSTÄLLNINGEN
i Göteborg 1923 kommer bl. a. att ge en mycket in-
tressant bild av den gamla västsvenska kulturbygd,
i vilken den 300-åriga staden har sina anor. Ett
synnerligen rikt material har insamlats runt om ute
i bygderna. Bl. a. ha vederbörande expeditioner
fotograferat folk av gamla stammen under utövan-
det av gamla hederliga yrken. Av dessa fotografier,

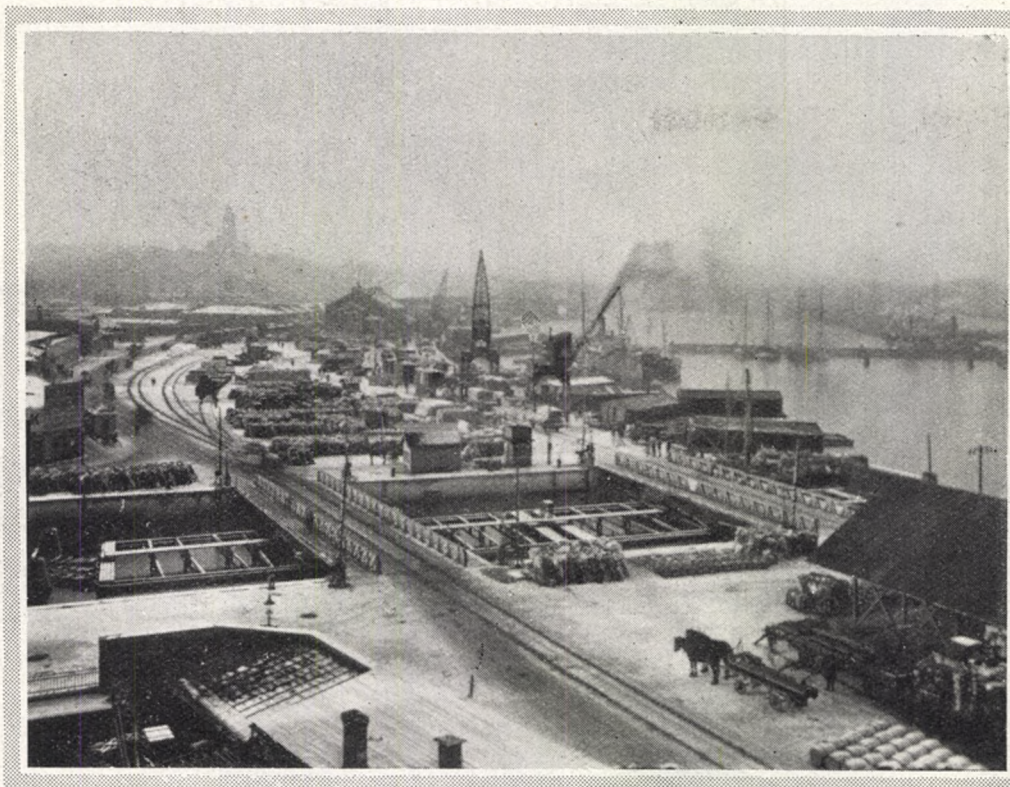
vilka icke förut publicerats, är Idun här i tillfälle
att återge några. Längst t. v. ha vi en halländsk
bygdeskomakare — märk den ypperligt träffade fy-
sionomien — som tvinnar sin tråd. I mitten ser man
en träskomakare från Värö i Halland i färd med
att förfärdiga bygdens gammaldags fotbeklädnad.
Längst t. h. slutligen ha vi en ärevördig vagnma-
kare från Frillesås i Halland.

Nytt kvartal
står för dörren. Iduns många in-
tressanta vårnummer vill Ni natur-
ligtvis ha i rätt tid.
PRENUMERERA DÄRFÖR
GENAST!

GÖTEBORG — VÅRT FÖNSTER MOT VÄSTER.

En typisk bild från hamnen med Masthuggskyrkan i bakgrunden.

I Göteborgs hamn, när det våras.

När trafiken är normal — det är den ju tyvärr inte nu — kan godsanhopningen bli sådan bilden visar.

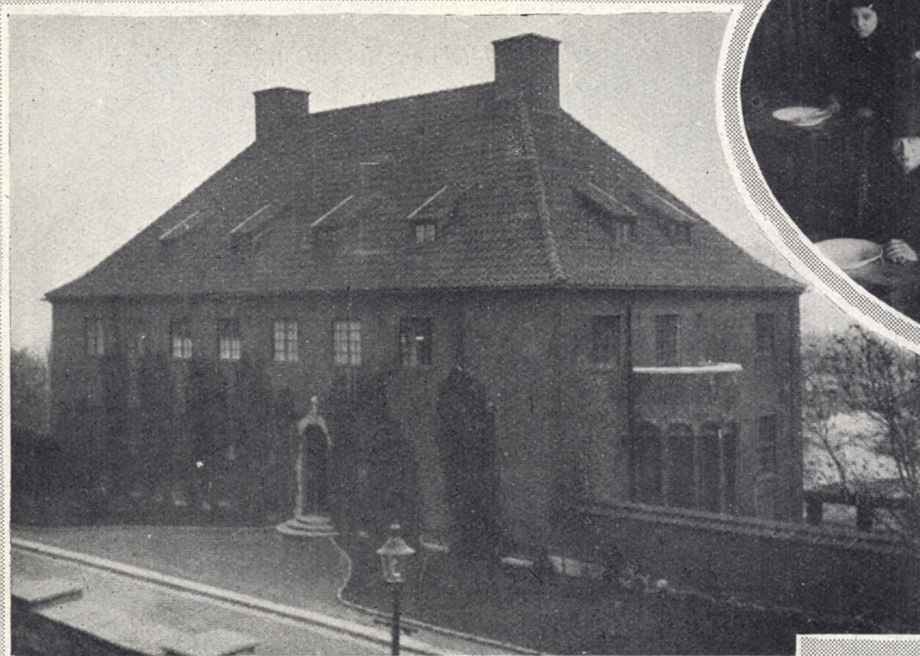
Ett av de trevliga gamla kanalpartierna i Göteborg: Norra Hamngatan med skutor vid kajerna.

En livlig bild från Göteborgs hamn, tagen i dagarna.

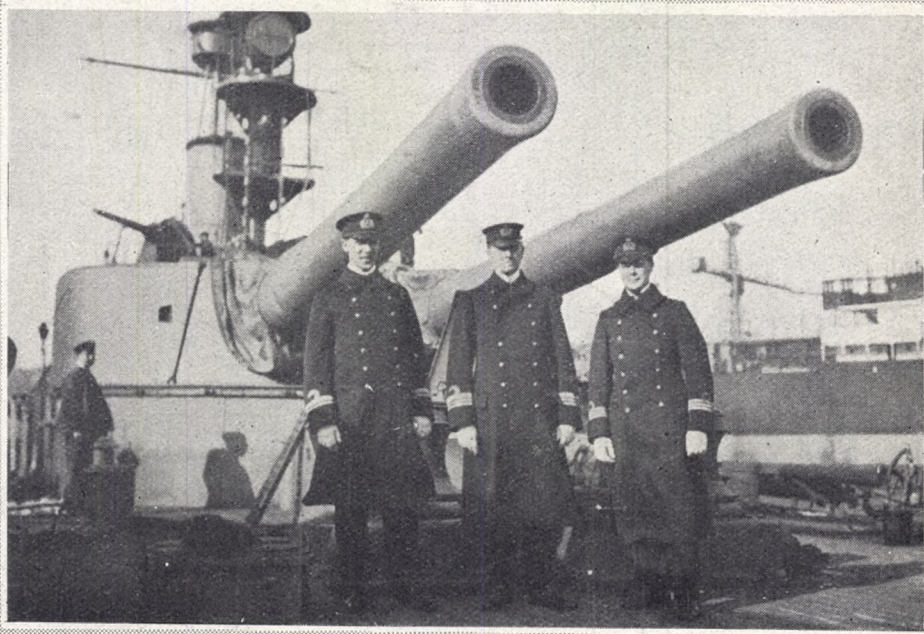
*Ett ställigt parti i den vackra Forsbergska villan
(Lorensberg).*

*Bertil Wijks villa — en av de karaktäristiska vackra bygg-
naderna i »det nya Göteborg».*

Från skeppsvarvens stad: Eriksbergs nya flytdocka.

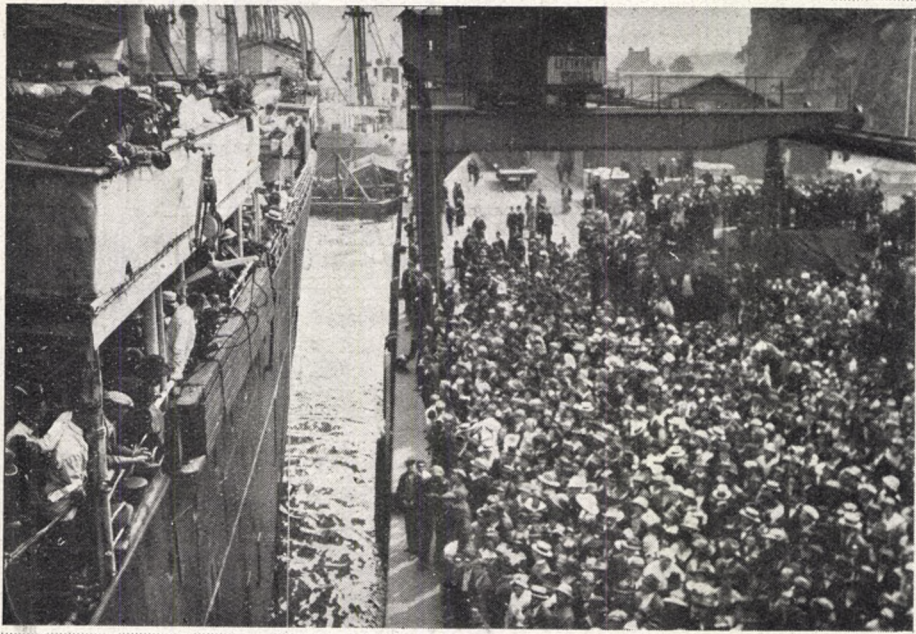
*Från akterdäck på den nya pansarbåten Drottning Viktoria. I mitten
fartygschefen kommendörkanten K. Wester.*

*Från filantropiens Göteborg: en sanitetskurs med tuberkulösa
barn & Odinskolan.*

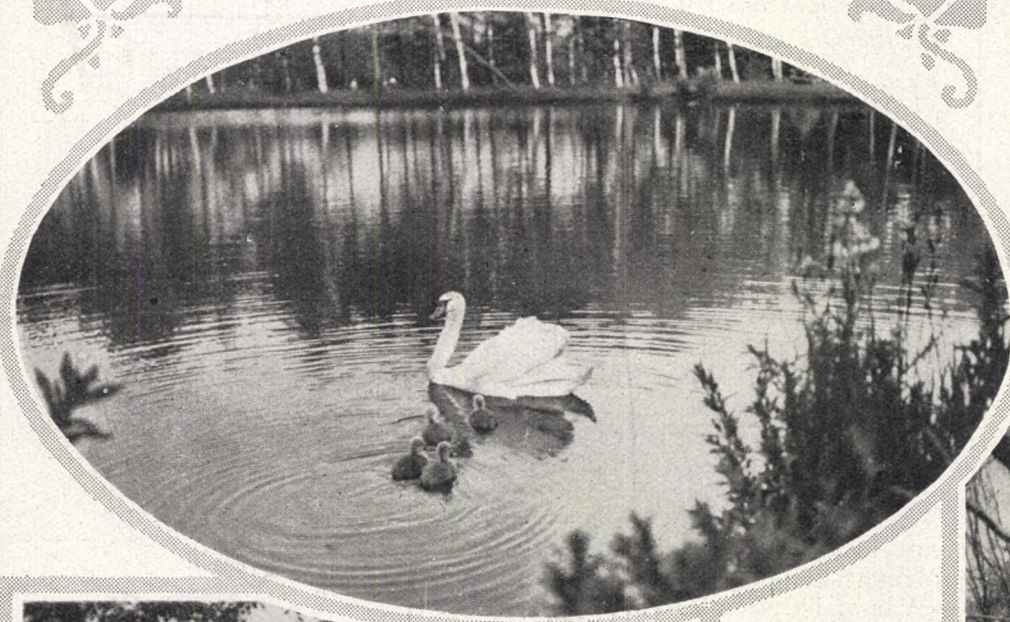
Exteriör av Carlanderska villan vid »Lyckans väg».

När Amerika-ångaren »Stockholm» lägger ut.

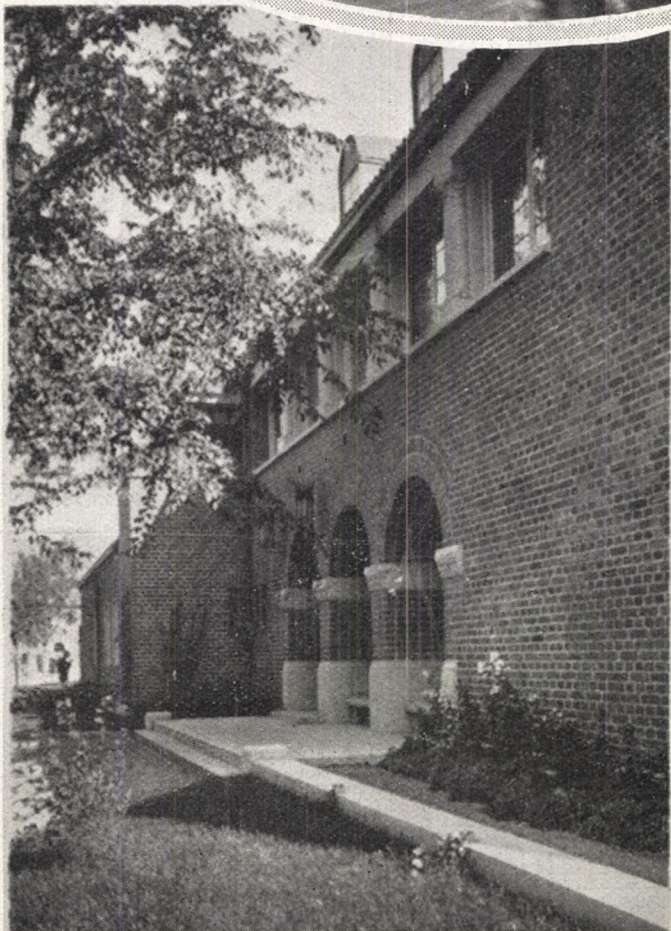
Från »Lyckans väg» i det vackra nya Lorensbergsområdet.

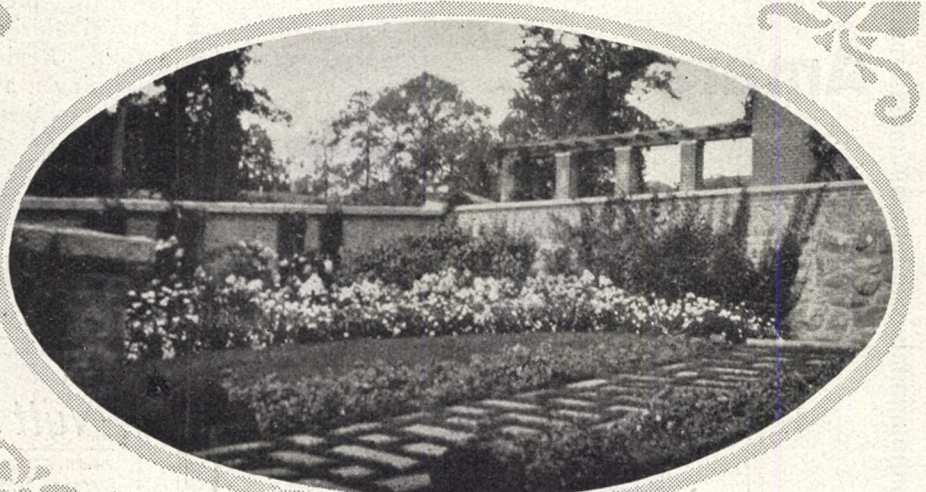
Stora Dammen
i Slottsskogen,
som med skäl
är Göteborgar-
nas stolthet
och glädje.

Den för Göteborg så karaktäristiska Stora Allén i snöskrud.

Ett typiskt stycke Lorensbergarkitektur: Carlanderska villan

En vacker blomsteranläggning i Carlanderska villan.

GAHNS MANIOL

DET BÄSTA
FÖR HUDEN
I ALLA VÄDER

Använd **SKODON** av
märkena

Ingeborg

och

Engelbrekt

Efter

Tvätt och diskning

böra händerna väl ingnidas
med oxygenolfabrikens

Amarant- Cold-Cream

Bibehåller huden mjuk och
smidig. Innehåller fettäm-
nen, som upptagas av hu-
den, vilka ämnen fullstän-
digt saknas i s. k. fettfria
cremer, som härvidlag äro
utan någon verkan.

En mars-strof.

MITT LIV har brutit sina isars svall
och framidslandets klara mornar bräc-
kas.

Jag lyss till spröda ljud som till en
snäckas
fördolda språk om det som komma
skall...

Så nära höras dina strofers fall,
du älskade, att mina armar sträckas
i vaknande begär som inte släckas
fast livets visdom susar blek och kall.

Den första drömmen som i sinnet frös
likt sommarlandets klara källas språng
inunder skogens vita rimfrostbågar,

skall likt en vårens högsång bryta lös
vid lurars lock och herdeflöjters sång
och hjärtats eld och tro som aldrig
frågar.

VIKTOR MYRÉN.

SVERIGES MEST OMTALADE TEATER.

(Forts. fr. sid. 302.)

tidigt föres i Stockholm. Här processas det
om priset för operadekorationer och tvistas
om huruvida Geflepubliken hade rätt att bli
upprörd över Dramatiska teaterns val av gäst-
spelsprogram. I Göteborg talar man — o säll-
samt! — om teatern som kulturfaktor och,
vad viktigare är, handlar därefter.

I ett samtal med Iduns medarbetare lade
Lorensbergsteaterns direktör, d:r Per Lind-
berg, fram sitt program.

— Vår avsikt, sade han, är att ge en dra-
matik, som icke är bara tidsfördriv. Den
höga, stora dramatiken är till för att härda
och stärka sinnen. Men publikens behov av
förströelse är också naturligt, och mellan de
stora slagen ge vi därför lättare lustspelspro-
gram. Teater får icke göras till filosofi; man
måste vara glad åt att publiken kan behålla det
naiva mottagande sinnet.

Det har, som man vet, anmärkts mot Lo-
rensbergsteatern, (sannolikt mest av folk, som
inte varit där), att den skulle vara i alltför
hög grad regiteater. Vi framkasta detta till
d:r Lindberg, som svarar: Den där skillna-
den mellan "skådespelarteater" och "regitea-
ter" har pressen sökt uppkonstruera — själva
ha vi aldrig haft kännning av en dylik kon-
flikt. Regin skall ange den enhetliga upp-
fattningen av ett diktverk, den personliga idé,
kring vilken skådespelarna måste samla sig
för att det skall bli något helt av spelet. Det
veta ju alla yrkesmän, att en sådan koncep-
tion måste finnas.

— Så långt d:r Lindberg. Enkla ord och
sanna ord — men sanna först när de för-
verkligas.

E. TH.

Nytt kvartal stundar!

varför ärade kvartalsprenumeranter er-
inras om abonnemangets omedelbara
förnyande till undvikande av avbrott i
expeditionen.

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.
Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY,
M A L M Ö.

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

SINGER
Hemmets Symaskin

FERNQVISTS KAPPAFFÄR
33 DROTTNINGGATAN 33
KAPPOR, DRÄKTER och KJOLAR
BESTÄLLNINGSSKRÄDDERI
MED GARANTI FÖR VÄLSITNING

MODERATA PRISER •

Ni kan med lätthet förtjäna

Kr. 150:—
och mera pr månad

genom att sticka på
vår automatiska stick-
maskin VICTORIA.
VI GARANTERA
EDER en fast och
regelbunden inkomst.
Begär villkor o. prosp.
med utförl. upplysning-
ar, som sändes gratis.
HEMSTICKNINGS-A.-B.
VICTORIA
Avd. E 4 STHLM

PHOSPHO-
ENERGON
PILLER

FORORDAS AV LÄKARE
☉ Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträng-
ning och sömnlöshet. ☉
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

AXA HAVRE - GRYN - MJÖL - MUST

Köp originalpaketer så vet du vad du får.

Den som börjat äta AXA föredrager sedan detta för dess fina delikata arom, lättkokhet och hygieniska förpackning

"THERMA" elektriska varmvattenapparater.

Ombärliga i kök toaletterum etc.

Kunna erhållas genom alla elektriska installationsfirmor.

K. DAHL & C:O * AKTIEBOLAG * STOCKHOLM GÖTEBORG SUNDSVALL.

Billiga o. bra äro Sveriges Urmakares A.-B:s äkta **VIKING-Väckarur**

Förnicklat fodral med mässingsboten. Stort mäsingsverk. Kraftig väckning. Säljas under garanti av alla Urmakare.

Har ni ull

bör Ni sända den till

Sahlströmska Fabriken, Jönköping.

eller dess ombud, som finnas på alla större platser. Ni får då starka, färgäkta billiga svenskullsvor av högsta kvalitet i modernaste färger och mönster — garn, tyger av alla slag, schalar, filter, mattor m.m.

EN KOPP HULTMANS RENA CACAO

är det bästa på hela dan!

IDUNS FÖLJETONG.

(Forts. fr. sid. 301.)

"Det är onödigt att kalla mig du, när vi talar högt", anmärkte hon.

"Förlåt mig, jag glömmer mig alltid", viskade han. "Det är tydligt, att du överger mig, Giovanna."

"Om det är tydligt, varför frågar ni då?"

"Naturligtvis för att bli motsagd. Vad har jag gjort dig?"

"Ingenting. Kalla mig ni. För övrigt har jag bråttom."

"Det har således varit en dröm."

"En dröm, en nyck, en dårskap, kalla det vad ni vill. Ni borde väl kunna förstå, att vi inte kunna gifta oss. Ni har endast åtta tusen lire i ränta, jag sex. Med fjorton tusen lire kommer man inte långt."

Hon sade detta småleende och viftade sig nonchalant med solfjädern, medan hon betraktade honom med en överlägsen blick.

"Men om min onkel dör..." sade den olycklige jämmerligt.

"Er onkel dör inte så snart. Jag har iakttagit honom noga; han är ofantligt solid."

"Ni är elak, Giovanna... kom ihåg..."

"Vad vill ni, att jag skall komma ihåg? Seså, visa nu, att ni är en man med esprit. Låt oss gå."

De gingo. Men de granna, köttiga och stolta kameliorna, som Giovanna var så lik, hade ingenting att viska till varandra. —

"Vackert, mycket vackert", sade Andrea Lieti och såg sig omkring, i det han kastade sig ner på trädgårdssoffan, så att den knakade under hans tyngd. "Men jag föredrar Centurano."

"Det måste naturligtvis vara vackrare på landet", svarade Galimberty, läraren i historia, i timid ton. "Men Cascacalendas förstår sig på lyx."

"Bah, min bästa herr Galimberty, de vilja ha sin dotter bortgift, och det lyckas dem nog."

"Tror ni det?"

"Jag klandrar dem inte för det. Den där flickan är alldeles för vacker för att gå gift. Var hon lika vacker i skolan?"

"Vacker och farlig även i skolan... vill jag minnas", svarade Galimberty och for liksom i distraktion med handen över pannan.

Andrea Leti såg på honom med sina stora, godmodiga blå ögon. Skolläraren satt där stel, med tafatt hållning, litet krokryggig, och såg helt generad ut i sin svarta frack. Byxor i en massa veck. Frackragen var för hög bak i nacken, och uppslagen voro gammalmodiga. I stället för det släta, glänsande skjortbröset, som ser ut som ett blankpolerat harnesk, med omärkligt små guldknappar, bar han en broderad skjorta med stora knappar i romersk mosaik: ett stycke av Colosseo, talarestolen på Forum och piazza S. Pietro. Han satt där med hängande armar och ett tankfullt uttryck i sitt stora ansikte, vars panna tycktes ha blivit högre och gulare, och med en skygg, förlägen och tankspridd blick i sina ögon.

"Ni har bestämt mycket tråkigt på de här balerna", utbrast Andrea, i det han reste sig upp och gick av och an med världsmannens lediga hållning.

"Ähja... litet... jag känner mig litet ensam", sade Galimberty förlägen.

"Går ni gärna bort?"

"Ett par tre av mina f. d. lärjungar ha den godheten att bjuda mig... jag tar det som en vila... jag studerar för mycket."

Åter gjorde han den trötta åtbörden, som om han ville befria sin granne från en tanke, och såg sig omkring, som om han sökte efter något han hade förlagt.

"Kom hem till oss också någon gång", sade Andrea, som tyckte synd om den lille ynklige dvärgen. "Caterina har så ofta talat om er."

"Det var en snäll flicka. En innerligt snäll

BLUSAR I VOILE OCH OPAL FRÅN WIEN NU INKOMNA

J. F. HOLTZ

H. M. DROTTNINGENS HOFLEVERANTÖR

FYRTORNETS "NAJADEN"

ANJOVIS I OSTRONSÅS.

FULLMOGEN. - FINFIN. - BÄSTA KVALITET.

KONFIRMATIONSPRESENTER

ARMBANDSUR FICKUR

SILVER 35.— 45.— 60.— 75.—
GULD 75.— 100.— 125.— 150.— 175.—

UREN JUSTERAS Å EGEN VERKSTAD OCH GARANTERAS

A/B NORDISKA KOMPANIET

UR-AVD. - BOTTENVÅN.

Nya Journaler för Våren inkomna.

Nyhet! Nyhet!

Vågor

Lockar

LA REINE PAPIJOTTER ENGELSKA

Giver naturligt vågat eller lockigt hår. Skadar eller bryter icke håret. Mycket lätt att använda. Fukta hårlänken något.

Pris Kr. 1:75 pr ask, innehållande 4 stora Papijotter (för vågor) eller 6 små Papijotter (för lockar)

Hårnät, avlänga av äkta hår, 3 st..... Kr. 1.00
" " imiterat hår, 3 st..... " 0.35

BUTTERICK'S MÖNSTERAFFÄR

Rike 17 26 DROTTNINGGATAN 57 Allm. 14 10
STOCKHOLM

Till landsorten mot postförskott + porto.

4711 Eau de Cologne

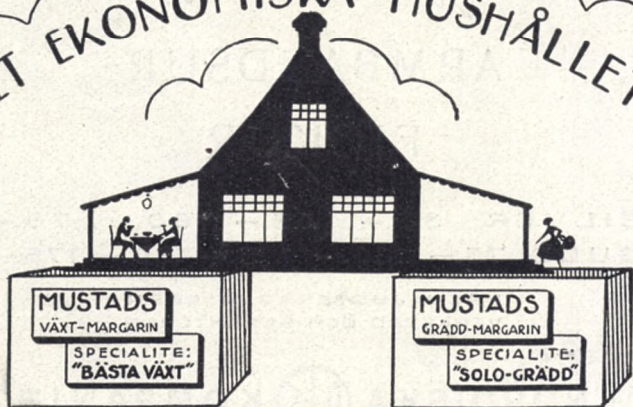
Dans
det mest guterade
i sällskapslivet.
Den som dansar mycket, måste bemöda sig om att under många timmar vara frisk och spänstig. Ständig användning av "4711" är bästa medlet mot trötthet. Medför därför alltid en flacon 4711 (Blå-Guld-Etikett).

Firman grundad 1792.

4711 Eau de Cologne **BADSALT** Inverkar vid användning i bad- eller tvättvatten välgörande på huden.
4711 Eau de Cologne **TVÅL** mild och med uppfriskande värlukt likhet med Eau de Cologne

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

BOET

RITNINGAR OCH KOSTNADSFÖRSLAG
TILL
MÖBLER OCH INREDNINGAR
FÖR

VÅNINGAR
HERRGÅRDAR
VILLOR
OFFENTLIGA
BYGGNADER
GÖTEBORG

Barnens älsklingsrätt

eller en delikat rätt
är makaronipudding med rester av stekt eller kokt kött, vilken beredes sålunda:
250 gr. svenska makaroner förvällas i saltat vatten och färdigkokas i 2½ del. mjölk, lägges därefter i en eldfast, smord brödbeströdd form varvtals med 350 gr. köttärningar, så att understa och översta lagret utgöres av makaroni. Köttvarven beströvs med finhackad lök och persilja samt begjutes med köttspad. Överst. smör, stötta skorpor och riven ost. Gräddas i ugn c:a ½ tim. Serveras med redd sås.

flicka, så god och klok och förståndg. Ni har gjort ett förträffligt val."

"Det tror jag också", sade Andrea med ett skallande skratt. "Är det sant, att ni alltid beskyllde henne för att sakna fantasi."

"Har hon sagt er det också? Ja, ibland... hon var litet nykter."

"Ja, Caterina är inte sentimentalt anlagd. Men det tycker jag om. Har ni sett, så vacer hon är i kväll? Om hon inte vore min hustru, skulle jag dansa med henne."

"Hon är visst... hon är visst tillsammans med sin väninna."

"Med Lucia Altimare, ja visst."

"Med signora Altimare", upprepade Galimberti och gjorde en ansträngning, som om han sväljde.

"Hon har också varit er elev. Hon måtte ha satt myror i huvudet på er med sina krior, att döma av de tråkiga, romaneska brev hon skriver till min hustru." (Forts.)

Kvällar på parkett.

DET FRANSKA GÄSTSPelet PÅ DRAMATISKA teatern är nu ett minne blott, som redan börjar blekna en smula i kanterna. Utom turnéns lysande stjärna *Maurice de Féraudy*, voro alla de övriga medlemmarne, som rest upp till oss på den parisiska thespiskarran, idel medelmåttor, och flera innehade inte ens den graden. Ingen fordrar heller att Seine-stadens främsta sceniska konstnärer skola besöka oss en corps, när det någon gång arrangeras franska gästspel till vår favör, men man kan ändå ha rätt att påräkna en god ensemble, så att intrycket av den beprisade franska scenkulturen, för vilken det är meningen att slå ett slag inför främlingar, ej äventyras. Ett par av skådespelerskorna, m:lle *Paulette Pax* och m:me *Irène Gligneur*, ägde onekligen denna fixa talang, på vars franska ursprung man genast fann signaturen. Särskilt den sistnämnda lyste upp scenen med sin pikanta person, där grace och spel framstodo i en lyckad gjutning.

Det blev dock kring *Maurice de Féraudy* intresset huvudsakligen knöt sig. Redan vid hans första entré som *Harpagon* i inledningsprogrammet, *Molières "L'avare"*, stod det klart att här var en konstnär av betydelse.

Vissa skådespelare uppfatta *Molières* girigbuk som en helt igenom tragisk figur, om med rätt eller orätt må lämnas därhän; vad *Féraudy* beträffar, framställde han en mycket mänsklig *Harpagon*, en gnidare, som blev putslyst i sin bakslughet, gemytlig i stunder av gott lynne och gripande i sin förtvivlan, när man berövat honom kassaskrinet. Det behöver icke sägas hur förträffligt skådespelaren genomförde sin karaktärisering, där aldrig en skiftning förbisågs och intet gjordes som ej stod i full överensstämmelse med den en gång anslagna tonen. De övriga rollerna behandlades medelmåttigt, ehuru det ej saknades de yttre åthävnans kraft. Tomma tunnor bullra som bekant mest.

Nästa program, *Augier* och *Sandeaus* gamla präktiga komedi, "*Le Gendre de M. Poirier*", blev en ny seger för *Féraudy*. Den hederlige *Poirier*, som har den hos förmögna borgare förklarliga svagheten att vilja köpa sig tillträde till de "högre kretsarne", ja, till och med drömmer om påsvärdigheten, och därför skaffar sig en odåga till måg i form av en ruinerad markis, vilket blir honom en dyr historia innan han gjort sig mågen underdånig, fick i *Féraudys* tolkning en ypperlig belysning. Vissa drag från *Harpagon* gingo igen hos *Poirier*, när man tillät sig alltför våldsamma attacker mot hans kassaskåp. En praktscen av fin komik är scenen när han kallar in kocken och reducerar den menu hans måg gjort upp för middagen. *Féraudy* förfogar över en sällsynt uttrycksfull mimik, hans diktion är ett mönster av klarhet och natur och i varje gest han gör ligger en liten historia. Mågen spelades av *monsieur Duvernay*, en herre med ett onekligen starkt temperament, men utan ett spår av nobless i sitt uppträdande. Hans markis verkade perukmakarlärling, varken mer eller mindre. Och de övriga, kanske med undantag av *Poiriers* kompanjon, spelad av *monsieur Treysy* och dottern *Antoinette*, spelad av m:me *Givry*, voro nära nog sceniska analfabeter.

Som efterpjas gavs det enkla skämtet "*L'anglais tel qu'on en parle*", av *Tristan Bernard*, här känt under namnet *English* spoken med *Victor Lundberg* i tolkens roll. *Féraudy* var naturligtvis rolig i uppgiften; han visade att även farsen lyder under hans talangs spira.

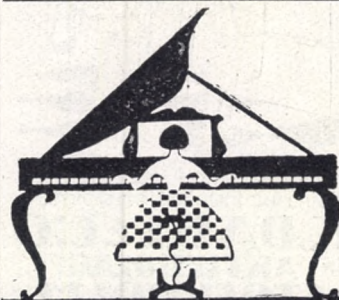
I "*Poliche*" av *Henry Bataille* avslöjar han en annan sida av sin förmåga som människogestaltare, nämligen att visa det känslospel, som genomtränger mannens själ då kärleken till en ovärdig gripit honom och slungar honom mellan sällhetens och martyriets stadier. Clown till yrket vinner *Poliche*

Nyhet för köket!

HELIOS ZINKPUTS

snabbaste och verksammaste medel för putsning av zink. Ger varaktig glans utan efterputsning med fett, mjölk e. d.

A-B FÖRENADE PIANO- & ORGELFABRIKER GÖTEBORG.

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottningg. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

Chesebrough's Vaseline

och dess PREPARATER SÄSOM
COLDCREM,
PARFYMERAD
VASELINE,
KAMFER
VASELINE-
CREM,
ISKAMFER och
MÅNGA ANDRA.

Gör huden fin och mjuk

Bemärk Klöverblad-Varum.

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvaliteter. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

Ferrin

Bästa Järnmedel,

utmärkt stärkande.

Föreskrives av läkare.

Erhålles å alla apotek.

Flaggan i topp!

Vid behov av flaggor begär vår pris-kurant och prov å duk.

Vi tillverka YL-LEFLAGGOR av prima kron-duk. "STORMFLAGGOR", av bomullsduk med tvinnad varp och "PRIMAFLAGGOR", starka och prisbilliga.

Vårt fabrikat tvänne gånger prisbelönt. Alla färger äkta och mätten lagenliga. EKELÖF & SVENSSONS flaggfabr., Karlstad.

STÅLRESÄRMADRASSEN IDEAL

Prisbill. Hygien. Outsittl. Priskurant gratis o. franko. Obs. ! Stor prisnedsättning.

A-B. RESÄR. KARLSTAD

Fredagen den 13:de.

Inge västansfläktar

En änglalik uppenbarelse klädd i skärt och vitt tassar i sjögröna sidentofflor genom rummet. Ett vackert, ungdomsfriskt ansikte återspeglar sinnets optimism, glädjen över att leva, att vara vacker och värd att älska. En ljuvlig, mild melodi i dur påminnande om värliga silverbäckars sorl utför solskimrande branter klingar genom morgonstillheten. Ögonen stråla som morgonstjärnor. Hennes underbart välformade, mjällvita arm utsträcker efter ett par skor, små som en drömprinsessas. Då — vilken tamoríos! Säger inte Syrach i sin lyckligtvis apokryfiska bok: "När kvinnan vred varder förvandlar hon sin hy och varder led likasom en säck". Och vred varder hon nu, fröken Jönsson. Ögonen spruta eld som en dalénsk blinkfyr och lockarna bli spikraka.

"Nej, men milda makter, Kristina, så mina skor se ut. Vad har du smort på dem? Och direktör Smartman kommer och hämtar mig med bilen om tio minuter. Vad skall jag ta på fötterna? Nu kan jag ej följa med."

Den stackars Kristina gråter: "Jag arma, olyckliga människa, som lät övertala mig att på prov ta en annan skokräm än Viking. Aldrig, aldrig mera skall jag använda någon annan."

Vikings "Högglass-skokräm" ger högsta glansen. Efterpolera med glansborsten Viking.

med det ömma kärlekstörstande hjärtat en fal-kurtisans gunst med sina upptåg — hans allvar däremot tråkar ut henne och så skiljas de efter ett ömt avsked — särskilt i denna sistnämnda scen nådde Féraudy högt med sitt diskreta, själfulla spel. M:lle Pax gav kurtisanen med rätt mycken verve och som hennes väninna lyste m:me Glineur i en ypperlig scen, där hon maliciöst anförtror henne att hon fått upp ett villebråd på hennes egen erotiska jaktmark. Batailles stycke är skarpsinnigt och fint som analys av kurtisanernas kärleksliv, men det lider av betydliga longörer, som ej ens Féraudys replikkonst kunde överskylla.

Sista programmet, Francois de Curels skådespel "La nouvelle idole" berör ett ämne av djupt psykologisk natur: den medicinska vetenskapsmannens kamp för mänsklighetens bästa, en kamp som i förstone förblindar honom, så att själva den vetenskapliga forskargärningar blir för honom det fulla livsinnehållet. Först när han själv bragts till undergång genom sina farliga experiment, märker han att det finns en rymd bortom vetenskapen, där andra och heligare stjärnor stråla som vägvisare för den kämpande anden. Det tunga stycket bars av Féraudys av genialitet och värme präglade tolkning. M:me Hemery som den unga flickan, försöksobjektet, nådde även långt. Så blev avskedsföreställningen, kvitterad med applådstormar från publiken, ett värdigt slutnummer.

ARIEL.

Det franska gästspelet bjöd även på en söndagsmatiné med ett program, sammansatt av Dumas d. y. och Molière.

Dumas' enaktare "Visite de Noces" är en salongs-pjäsa av för författaren typiskt snitt. Mycket tal och kretsande kring kärleken, bedrägeriets pikanteri — och till slut den moraliserande tendensen. Knappt någon av de uppträdande — i huvudrollerna M. Féraudy, M. Duvernay och M:lle Pax — lade emellertid spelet på den eleganta salongskomediens plan. M. Féraudy gjorde emellertid, såsom man kunde vänta sig, en väl utformad typ, inte just någon salongernas man, men i varje fall en människa, en man. — Framförandet av Molière-pjäsen "Le Médecin malgré lui" hade sina dråpliga moment, men på det hela taget brast det i uppsluppenhet och frodighet.

Höjdpunkten under gästspelet nåddes väl med Mirbeaus "Les affaires sont les affaires" på måndagen. Här hade M. Féraudy som affärsmannen Léchat skapat en figur, som tycks gå över även författarens mått. Hans Léchat hade en naturkrafts hänsynslöshet och styrka. På samma gång förstod skådespelaren att omge honom med det sken av bonhomie, gemytlighet och skenbar skrytsam öppenhet, som gör figuren så levande och mänsklig och som kommer de ögonblick, då man får blicka in i hans blottade inre, att verka så mycket starkare. Kvällen var Féraudys och publiken var hänförd.

E.

Röda korsets medalj över prins Carl.

FÖR ATT HEDRA SIN ORDFÖRANDE prins Carl på hans 60-årsdag hade överstyrelsen för Svenska Röda Korset låtit prägla en medalj i guld.

Präglandet av guldmedaljen avsåg ej blott att utgöra en hyllning till prinsen utan även att direkt främja Röda Korsets syften. Medaljen i förminskad storlek i brons till ett pris av 5 kronor erbjudes genom i samtliga landets bokhandelsaffärer, ett antal banker samt av Röda Korsets distrikts- och kretsstyrelser tillhandahållna anteckningslistor allmänheten. Det överskott, som därigenom beräknas erhållas, är avsett att oavkortat ställas till prinsens förfogande för att av honom användas för Röda Korsets sociala verksamhet inom landet.

Nu är rätta tiden

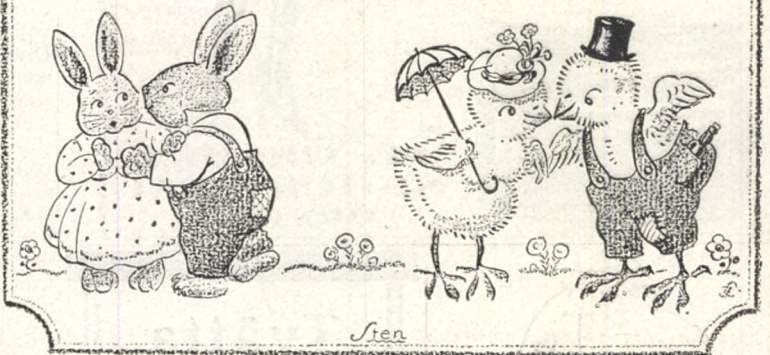
för ärade kvartalsprenumeranter att förnya prenumerationen på Idun, DEN LITTERÄRA VECKO-TIDNINGEN.

F. Pauli's

OVICULA (ägg)-tvål

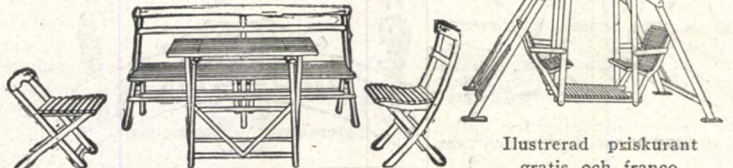
är genom sina beståndsdelar, äggula och lanolin, ytterst välgörande för huden. Dagligt bruk av Ovicula-tvålen bidrager till ett ungdomligt utseende och ökar därigenom utsiktarna för

En puss i Pask

Sten

Storviks

Illustrerad priskurant gratis och franco.

Trädgårdsmöbler

P. J. Olssons sängfabrik, Storvik 5.

Börja Dagen

så att Ni får styrka att kämpa dagens strider.

Ät en portion Quaker Oats varje morgon innan Ni går till Edert arbete under 30 dagar och Ni kommer att fortsätta därmed hela livet.

Quaker Oats är de bästa havregrynen av världens finaste havre.

Quaker Oats

FINESS

MARKNADENS FÖRNÄMSTA
MÄRKE I SKOCREAM

H. SELLDIN.

A.B. ÖREBRO SKOCREAM ÖREBRO

— var ej ledsen, jag kommer åter med M. ZADIGS Divinale Parfym och TVål

Tvätta med

LANGES SAPPULVER

SKYDDSMÄRKE PATENTRETT

Porlinservis
handmålad, konstnärligt mönster
för 12 pers. — 58 pjäser

Pris 94: 75

WIKMAN & WIKLUND
Flemminggatan 17, Stockholm
Telefoner: Nannanrop

En skrivmaskin i Edert hem!

Hur ofta önskar Ni icke hava en skrivmaskin till hands i hemmet, på resor etc.? Denna önskan uppfylles genom att Ni köper

CORONA

en fullständig skrivmaskin, som tar ytterst liten plats och väger endast 3 kg. Elegant, tillförlitlig, hållbar, billig!

Begär prisuppgift!

A.-B. Maskinaffären Royal Standard
1 Malmorgsgatan 1, STOCKHOLM.
Allm. 27 65. Riks 92 08.

IDOZAN

Ny välsmakande järnmedicin
5 gånger så kraftig
som andra liknande preparat. Övergår genast i tarmkanalen i en för organismen lätt upptagbar form. Kraftigt verkande medel mot värtröthet, nervositet, dålig matlust och blodbrist. Användes för både vuxna och barn. Skadar ej tänderna. Blir i längden billigare än något annat järnpreparat.

Överraskande resultat.
Förordas av många läkare. Fås på alla apotek.
A.-B. FERROSAN, Malmö.

LÄSARINNORNAS SPALT.

(Forts.)

— Om ni skulle försöka att aldrig mer tala till er man om hans käraste nöje kortspel, inte låtsas om hur besviken ni känner er, men vara så vänlig som det står i er makt att vara och glad, om ni kan det. För barnens skull måste sådana saker, som ni talar om, aldrig mer finnas till, då ni och er man inte tala till varandra. Det fordras självövertvinnelse, men ni måste vara stark för att vinna honom tillbaka till barnen och hemmet. Visa er glad, då han kommer, och då han går. Och om det lämpar sig, tag barnen med och följ honom en bit på vägen om söndagseftermiddagarna, då han går till sitt nöje. Tycker ni det bär sig då, säg honom hur glad ni blir att snart ha honom hemma hos er igen. Kommer hans vänner hem till er, så visa er mot dem, som om de också vore edra vänner. Låt dem se att ni är en god maka och mor. Kanske ni bo på en plats, där ingen förströelse finnes, och er man ej nöjer sig med det lugna hemlivet. Drag eder till minnes vilka gemensamma intressen ni båda hade före ert äktenskap och se, om ni åter kan väcka dessa till liv. Försök att intressera er för vad han tycker om, och så småningom skall ni kunna draga honom in i vad som också intresserar er. Vänta honom alltid hem ren och prydlig med ett vänligt ansikte och laga hans älsklingsrätt, när han minst förtjänat, att ni brydde er om honom. Mätte ni lyckas "Det intet finns, som icke vinnas av kärleken som lider." Amlie H.

Svar till "Quelqu'une".
Ni har levat för er själv och sökt er egen lycka, men ni måste börja leva för andra. Med varje tanke och handling måste ni söka andras lycka, så skall er ensamhetskänsla försvinna och ni skall förstå ändamålet med er tillvaro. Ugglemor.

— Någonstädes i en bok säger en mor till sin son: Gå i kloster, blott en på hundra finner den "rätta". Mången har lidit skeppsbrott som ni. Ni är dock lyckligare än de, som aldrig mött "någon" på sin väg, aldrig förnummit vare sig kärlekens jubel eller kvidan. Försök att förstå, att det är någon högre mening med allt, som möter oss i livet. I Bibeln läser man: Allt som skett, kommer från mig. Guds ord och löften har varit det enda, som räddat och hjälpt tusenden i djupaste nöd och givit svar på frågan: vadan och varthän. Sök dessutom hjälp i intensivt arbete! Bliv t. ex. föreståndarinna vid ett barnhem och bliv i mors ställe för dessa olyckliga små, som aldrig ens fått känna moders- och faderskärlek och vård. Stålsätt er vilja att ej hänge er åt er känsla. Mig synes som vore "han" ej värd er största kärlek. Fatta mod! "Mut verloren, alles verloren", säger Goethe. "Kvinna av folket". Flera enskilda brev ha anlänt och ha tillställts den frågande.

Frågor.

Kan någon av Iduns läsare giva mig ett råd? Är sedan några år tillbaka gift med en man, vilken jag högt älskar och av vilken jag till för omkring ett år sedan älskats tillbaka. Mitt liv förefaller mig nu ödelagt, sedan jag genom en anonym angivelse, som bekräftat sig vara sann, fått visshet om, att en min väninna är orsaken. Så länge saken ännu ej blivit föremål för skvaller sökte jag lugna mig med, att förtroeligheten var övergående. Det gör mig utom mig att nu möta alla de medlidssamma blickar, för vilka

Sedan i marknaden utkommit

Melange

smörblandat margarin

bör varje husmoder undersöka i vilken grad hon med denna utsökta kvaliteten kan replacera det dyra smöret. En alltigenom delikat vara som är för god för slitna reklamfraser.

Fås hos de förnämsta handlande.

Tillverkare:
A.-B. AGRA MARGARINFABRIK - STHLM

SISTA MODET från LONDON & PARIS

finnes alltid i

Fashions for All

Pris 1 Krona.

UTKOMMER VARJE MÅNAD.

OBS! Några gratismönster jämte anvisningar för syningen medfölja som bilaga varje nummer.

SÄLJES I DE FLESTA TIDNINGSAFFÄRER I STOCKHOLM & LANDSORTEN.

Friska, frodiga och välmående barn

äro mödrarnas högsta glädje. Detta kan uppnås genom en fortsatt användning av Nestlés barnmjöl, som är gott, närande och lättsmält.

TRADE MARK

KONFIRMATIONSMINNET HELIG VÅR

har utkommit.

Rikt illustrerat samt med bidrag af flera kända och omtyckta författare.

Pris 75 öre.

A.-B. Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition
Stockholm 5.

Under garanti för ett arbete som i godhet icke kan överträffas utföra vi till lägsta möjliga pris FÖRSILVNING av allt slags Bordsilver m. m. Begär priskurant!

INDUSTRIAKTIEBOLAGET AURORA
Tel. 36 73 & 136 08 GÖTEBORG S. Vägen 3 & 5

Köttbullsformaren DELIKAT

nu utkommen och finnes hos välsorterade järn- och bosättningsaffärer. Utföres i 3 storlekar. Enhetspris Kr. 1: 50. Partiförsäljning: Iwar Granberg, Odinsgatan 12, Göteborg I.

Jenny Lind En livsstudie av Sigröd Elblad. »Ar den mest fullständiga (Härnösandsp.) »En förtjusande bok.» (Dagens T.) 2:a uppl. 8 kr. (N:o 1 i ser. Sv. Kvinnor.) Katalog gratis.

Svält ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växtmansatt konc. växtmansalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Lindblads Förlag, Uppsala.

är risken att förkyla sig och ådraga sig hosta, heshet eller katarr i luftrören minst lika stor som på hösten.

NISSENS Äkta Bröstkarameller

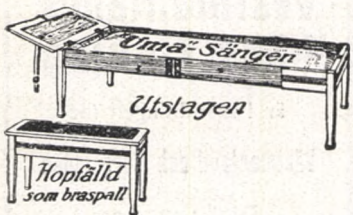
äro det enda säkra botemedlet. Till salu överallt.

Florodofjvålen
Endast den!

PARFYMERI
FLORA
GEFLE

Uma-sängen

Försäljes i
varje välsorterad möbel-
affär.

Tillverkas av
**INDUSTRI-BOLAGET,
ÅMAL.**

VARJE GRAMMOPONÄGARE
bör rekvidrera vår stora skivkatalog för
1921 över Grammofofonskivor. Sändes
mot 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya
Parlophon-Ekophonskivorna.
Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik.
Brilljanta inspelningar. Dagens nyaste
melodi finnes alltid hos oss.
Grammofon-Apparater i stort urval till
nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto.
A.-B. Nordiska Musikaffären,
Avd. 20, Göteborg.
Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83,
STOCKHOLM.

Vår nya sommarkatalog

N:r 81 har nyligen utkommit. Den omfattar tusentals,
väl illustrerade och noggrant beskrivna artiklar, varav en
sortering speciella vär- och sommarvaror. Priserna kolossalt
nedsatta och därigenom enormt billiga i förhållande till va-
rornas goda kvalitet. Katalogen erhålles på begäran gratis
mot endast portolösen.

Ahlén & Holm, Stockholm.

Vilka egenskaper bör ett tvättmedel äga?

Prisbilligt.

Jämförande provtvättningar ha enstämmt givit vid
handen, att inget tvättmedel i prishänseende när-
melsevis kan mäta sig med Lundstedts tvättmedel.

Arbetsbesparande.

Först när ett tvättmedel nått den fulländning, att
det onödiggör klädernas behandling med tvättbräde
och borste fyller det sin uppgift. Endast Lundstedts
tvättmedel är byggt på en princip, som inskränker
tvättningsproceduren till 1/2 timmes kokning och där-
efter sköljning av tvätten.

Oskadligt för kläderna.

Den effektivaste kontroll vid tillverkningen, massor
av intyg och utlåtanden, frivilligt avgivna av fack-
män och husmödrar, plagg som tvättats ända till 72
gångar i Lundstedts tvättmedel — allt ger den bästa
garanti för detta medels fullkomliga frätfrihet och
oskadlighet för kläderna.

jag är föremål. Det svåraste av
allt är dock att vid min väninnas
besök se min mans förstulna
ögonkast och ana hans avtal om
hemliga möten, så snart jag vän-
der ryggen till. Har ännu med
uppbjudande av all min behärsk-
ning sökt hålla god min, nu kan
jag ej längre. Skall jag tala med
min man eller föreställa min vän-
inna hur orätt hon handlar?
Förtvivlad. hustru.

Kan någon av Idnus läsarinna
upplysa mig om var jag kan köpa
någon mönsterbok i frivolitets-
arbeten? Tacksam för svar är
21 åring.

Finns någon, som ser klart nog
att kunna och vilja giva råd i
mitt olyckliga förhållande? Jag
älskar en ung man, vilken munt-
ligt och skriftligt uttryckt samma
känsla. Efter denna vår ömsesi-
diga bikt förklarar emellertid
denne man, att han anser det som
ett bevis för Guds ogillande av
vår förening om våra anhöriga ej
skulle gilla den. Är denna hans
älsikt rättrådig eller nödvändig,
då vi båda äro myndiga? Hur
skall jag förhålla mig om "de an-
höriga" skulle vara mot vår före-
ning? För hjälp och råd tackar
Maja-Lena.

Skulle till sommaren vilja före-
taga en 14-dagars vandring ge-
nom någon av vårt lands vackra
trakter men har ingen intresserad
följeslagare, mina bekanta vilja ej
använda semestern till tröttnande
vandringar, alltnog är jag ensam.
Kanske det kunde finnas någon
av Idnus läsarinna som hade lust
att följa med. I så fall vore ingen
gladare för svar än

Friluftssälskandé Stockholmska.
Ung flicka, som fått anställning
som guvernant, undrar om hon i
sitt nya hem själv bör bädda sin
säng och städa sitt rum eller om
dessa sysslor tillhöra tjänstflickan
i huset. Tacksam för svar är
Greta.

I snart 30 år har jag prenume-
rerat på Idun och ännu aldrig
gjort en fråga i den, jag hoppas
därför att jag får ett gott råd på
den fråga jag nu framställer.

Till vilken badort skall jag resa
för att bli av med en besvärlig
klåda som nu har plågat mig en
längre tid? Det började med ett
litet obetydligt sår i huvudet, som
klåde förfärligt. Sedan gick klå-
dan ner åt ansiktet och nu tyc-
ker jag att det kliar nästan över-
allt. Ingen som varit utsatt för
det kan förstå vilket lidande det
är. Kan det vara nervöst? Jag är
till den yttersta grad känslig, lä-
ser jag en bok där det förekom-
mer något ömmande gråter jag
lätt, ett vackert poem eller om
några ömmande omständigheter
förekomma, genast gråter jag.

Vad beror allt detta på?

Tacksam för ett uppriktigt svar
till vilken badort jag i sommar
skall resa för att få hjälp för min
plågsamma åkomma. Jag är mel-
lan 60—65 år, frisk och arbetsam
när ej denna klåda infinner sig.
Jag borde kanske tala om att jag
dricker nästan aldrig vatten, kan-
ske att min hud därigenom blir
sjuk. — Borde jag föra någon
sorts diet frågor

Dyster hustru.

Kära läsare av Idun, svara mig
med ett gott råd! Kan någon ha
användning för en ung flicka med
stor håg för litterärt och socialt
arbete, utan erfarenhet, men med
varmt intresse och ärlig vilja att
vara till nytta? Har avlagt stu-
dentexamen med goda betyg i mo-
dersmålet och språk. Reser utom-
lands i vår, men måste efter åter-
komsten själv försörja mig, var-
vid jag skulle bli lycklig för ett
arbete, som jag, på samma gång
det gäve mig brödet, kunde om-
fatta med verkligt intresse.

19-åring.

Pixpojken på äventyr.

fen

Om till sjöss du utflykt gör,
Pix till provianten hör.

Luxdammsugaren

Husmoderns
bästa hjälpreda

A.-B. ELEKTROLUX

GÖTEBORG
R. T. 206 85

STOCKHOLM
R. T. 41 96, 166 13
A. T. 71 92, 64 64

PELLERINS

Växtmargarin "Extra Växt"
Gräddmargarin "Högsta märket"

hävda alltjämt sitt anseende som mark-
nadens förnämsta margarinfabrikat.

Kgl. Hovleverantör.

För Konfirmationen!

KONFIRMANDBOKEN

redigerad av Olle Nystedt och Bengt Jonzon.

med bidrag av bl. a. Harald Akselsson, J. A. Eklund, Hagbard Isberg,
K. Lewis Jonsson, Bengt Jonzon, J. Källander, Axel Lutteman, J.
Melander, Olle Nystedt, Edv. Wessberg och Gustaf Österlin.

Boken, som är tryckt på fint illustrationspapper, innehåller 164 sidor
och är försedd med vignetter av Arthur Sjögren och 19 utsökta heli-
desillustrationer. Priset är endast: häft. kr. 1: 50, kart. med klottryck
kr. 2: 25, klotband kr. 2: 75, skinnb. med rött snitt kr. 8: —.

Ur pressens enstämmt lovordande uttalanden:

"— står allt bra nära idealet för en sådan bok." (Sv. Kyrkotidn.)
"— alltigenom fullödigt —" (Upsala.)

JOHN BUNYAN: Kristens resa. Återgiven för barn och ungdom av
Elin Silén. Pris häft. kr. 4: 25, kart. kr. 5: 50.

HARALD AKSELSSON: En ung kristen. Föredrag och predikningar
för ungdom. Efter förf: s död samlade och utgivna av Olle Nystedt.
Tredje uppl. Pris kr. 4: 50.

—, — Helgjutens kristendom. Tredje uppl. Pris 30 öre.
"Man återfinner här den anderkeddom, den personlighetens hel-
gjutenshet, parad med stilla försynthet, som band så många vid förf.
med hängiven vänskap." (Stihlms Dagbl.)

O. CENTERWALL: Bibeln och ungdomen. Sjätte uppl. 15: de tu-
sendet. Pris 40 öre.

HARALD ÖRTENBLAD: Jesus sade. 40 betraktelser för konfirman-
der över ord från Jesu mun. Attonde uppl. 25: te tusendet. Pris
häft. kr. 1: —, inb. kr. 1: 75.

MARTA EDQUIST: Bilder ur fädernas kyrka. Rikt illustr. Pris
kr. 2: 50.

J. KÄLLANDER: Ungdom och renhet. Sjunde uppl. 20: de tusendet.
Pris 40 öre.

C. FR. LUNDIN: I Herrens hus. Ett ord till Sveriges ungdom.
Sjätte uppl. Pris 75 öre.

MARIA LUNDIN: Ungdomen inför nattvarden. Tredje uppl. Pris
40 öre.

CL. TÖRNER: När ditt barn går och läser. Ett ord till nattvards-
barnens föräldrar. Sjätte uppl. Pris 40 öre.

H. HÄGGLUND: Sök Gud! Ett ord till konfirmanderna. Pris 25 öre.

BIBLAR OCH NYA TESTAMENTEN

i ett flertal olika format och bandsorter ständigt på lager. Rabatt vid
köp åt konfirmander och skolor. Provtryck och prisuppgifter på be-
gåran gratis.

DIAKONISTYRELSENS BOKFÖRLAG
STOCKHOLM

Cailley
FINASTE SCHWEIZER
FONDANT-CHOKLAD.

Fenix KONSERTSAL

med sin ypperliga symfoniorkester är ett av
huvudstadens mest uppskattade musiknöjen.

FÖRSTKLASSIG KONDITORISERVENING.

MATSALAR MED ERKÄNT GOTT KÖK.

Du klagar, men du klagar dumt, min
gamle hedersvän,

ty tro mig, det är sant och visst
att livet vore mindre trist,
att mången vore nöjd och glad
om blott han köpte den choklad,
som bjudes allmänheten här
och vårt Cloetta-märke bär.

GULD-CACAO
och
CHOKLAD

Cloettas

namn å förpackningen garanterar verkligt förstklassigt fabrikat — välkänt i hela
Norden sedan mera än 50 år tillbaka. Finnas till salu överallt.

Sundstrand

Den lämpligaste räkne- och additionsmaskinen för Eder.

Svensk uppfinning!

Pröva "Sundstrand" självskrivande räknemaskin
innan räkne- eller additionsmaskin inköpes.

AKTIEBOLAGET HADAR SCHMIDT

GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Leverantörer till Statens och städernas olika in-
stitutioner, banker, bruk och enskilda företag.

Göteborgarne på INTIMA TEATERN

AXEL ENGDALHS

senaste revy

TITTSKÅPET

gives å Intima Teatern
från och med 1 maj.

Den populära trion:
ZARA BACKMAN, LUDDE
GENTZEL, ROB. BOHMAN
medverkar.

FLOTT UTSTYRSEL!
Kostymer enligt pariserskisser.

FRÅGOR OCH SVAR.

Våra läsare äro välkomna att
till frågoavdelningen, Iduns re-
daktion, ställa frågor i den ena
eller andra angelägenheten, vari
de kunna önska råd och anvis-
ning. Redaktionen förbehåller sig
dock rätt att utsluta sådana frå-
gor, vilkas besvarande ej kan
vara av mera allmänt intresse.

N:r 85. Vill Idun giva mig ett
uppslag angående matsedel samt
bordsdekorationen till en liten
god och trevlig middag (4 à 5
rätter) för 10 personer?

Gammal vän av Idun.

Svar: 1) Klar stark buljong
(dubbelkokt) med strimlor av
kokt salt tunga, finskuren tryffel,
champignoner (eller små jord-
ärtskockor). Hummer i gelé. I
mitten på fatet urstjälpes den
runda à la daubeformen, runt
kring denna garneras med om-
växlande grupper av vackert skur-
na, avlånga bitar av hummerkött
och grönt. Hårtill serveras ma-
jonässås, svagt färgat i grönt.)
Gåslever en croûte. (I en hög
rund form av bakverk upplägges
gåslevern i form av små-päron.
Hårtill serveras grönsallad.) Stekt
kalkon, kastanjeuré, sallader.
Vaniljglace med fyllda fikon (små
fina dessertfikon klyvas i ena si-
dan, fyllas med mjuk nougat).
Starkt kaffe.

2) Klar buljong med små ägg-
bullar eller smördegsrutor. Pigg-
varkokt i vitt vin med tryffel,
serverad med tjock gul holland-
sås med smör och citron. Små rå-
skalade potatis. Kokt maugold.
Läggas på fatet i små grupper
med en rödbetsstrimla snett över.
I mitten på fatet en skål med små
bollar av rört smör, i vilket in-
knådats finhackad tryffel. (I st.
för maugold kan tagas små gröna
bönor eller fina ärter i croustad-
form. Garnityr av små croustader
med frästa champignoner på en
bädd av små gröna ärter, små
grupper av fransk potatis. Com-
potte Margit. (I glasskål lägges
äppelkompott — helst s. k. inge-
färsäppeln — därpå ett lager
krossade makroner, åter äpplen
och makroner, på vilket drypes
litet madeira, eller god Kirsch.
Runt kanten omväxlande röda
små syltpäron, rene alander och
makroner, i mitten päron och ma-
kroner. På makronerna små top-
par vispgräde med vaniljsmak,
sådan serveras även ur särskild
skål.

3) Tomatsoppa. Ugnstekt gädda
med garnityr av fiskfärs, crousta-
der med kräftstjört 6 eller cham-
pignonstuvning. Mellan dessa
grupper av små stekta potatis.

Kokt salt tunga eller bringa och
kalvbresskroetter. Legmyr.

Fantasipudding (vispad grädde,
socker, gelatin; i form varvtals
med syltad frukt och små makro-
ner, sättes på is. Garneras med
frukt och makroner.)

Andra omtyckta fiskrätter äro:
helkott lax, varm eller kall i
gelé med majonässås; helkott gös
med hollandaise eller smält smör
i finhackade ägg; ugnstekt späck-
kad karp, fylld med fiskfärs;
Kokt bergtorsk (hel eller fileter),
överhöjd med sås av smör, mjöl,
spad, grädde, citron, äggulor, sock-
er, vin. Garnityr av lever, rom,
champignoner.

På matsedel 2) och 3) kan en
rätt strykas, om ni blott vill ha
4 rätter, det duger även med en-
dast soppa, kött, efterrätt, eller
fisk, kött, efterrätt. Skall det
vara smörgås före maten, kan ni
antingen duka särskilt smörgås-
bord med få, men goda saker,
framför allt god ost och d:o sill,
eller ock vid varje kuvert en as-
siert med tre små smörgåsar och
därtill en liten ostskiva, d:o salt
tugga, någon stuvning i snäcka
e. d. Vackert duktyg, kristall och
(Forts. sid. 318.)

En gammal fördom.

— Jo, lilla fröken. Jag vill ha en
flaska riktigt fin eau de cologne, den
bästa ni har. — Någon utländsk.

— Utländsk! Det är bara en gammal
fördom, att utländsk eau de cologne
är så särskilt bra. Nej, skall baron
ha en verkligt fin eau de cologne
sk ska vi ta en svensk, den här, var
så god och känn...

— Ah—a—a härligt! Charmant
Var heter den?

— E. d. C. — Hylins E. d. C.!

Vestmanlands Läns Tidning

är Läns tidningen för

Västmanland och Bergslagen

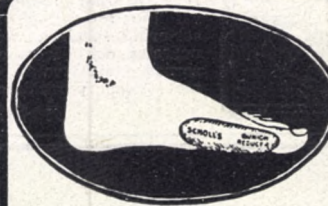
Daglig upplaga

13,000 exemplar

Det bästa annonsorganet

Genom en annons uti
Nya Wermlands-Tidningen,
som är Värmlands äldsta och enda dagliga
tidning, träf- hem i länet
far Ni över 10,000 och stiftet.

Huvudkontor: Karlstad.

Dr. Scholl's

"Fotknölesskyddare"

ger ögonblicklig lindring åt ömtä-
liga fotknölar och befriar dem
från skons tryck. De återställa
dessutom skon i dess ursprungliga
form.

Dr. Scholl's

"Tåspridare"

bidrager att borttaga fotknölar
genom sin sinnrika konstruktion.
Den är tillverkad av finaste
paragummi.

Dessa artiklar äro två av Dr
Scholl's 43 fotvårdsspecialiteter.
Om Ni icke kan erhålla dessa
artiklar genom Eder skohandlare
så vänd Eder direkt till oss.
Begär broschyren "Fötterna och
deras vård" som sändes gratis.

The Scholl Manufacturing Co.

Av d. I.

STOCKHOLM 7.

Döfva
HÖRA

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**,
som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika
hörsel förmåga. Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lomhörda i kyrka
och teater. För efterrapningar varnas.

Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen.
ACOUSTICON är tillerkänd gulmedalj i S:t Louis och den Engelska krö-
ningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England
och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige:
MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Veijersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

GIFT ER ALDRIG

förrän Ni besökt Bröderne
Ljunggrens Möbelfärf. Adolf
Fredriks Kyrkogata N:o 7.

FILMPREMIÄRER

under närmaste tiden
att uppmärksamma:

Blad ur Satans bok

Drama i 5 akter.
Efter en berättelse av
EDGAR ALLAN POE.

Regie:
CARL TH. DREYER.

I huvudrollerna:
Helge Nissen, Johan-
nes Meyer, Ebon
Strandin, Jeanne
Tramcourt, Edith Pio

Dessutom medverka:
Björn Hallén och
Sven Scholander.

De röda artisterna

Drama i 6 akter efter
Herman Bangs roman
"De fire Djevle"

Ensamrätt:
SVENSKA FILMSKOMPANIET

SMÅ GRYTOR HA OCKSÅ
Skultuna
märket

FABRICATION EXCLUSIVE.
Ringstorp, Sjunnesson & Co., Kom-
manditbolag, Hålsingborg.

KÖKSALMANACK

Redigerad av
IDA NORRBY.

Föreståndarinna för Fackskolan
för huslig ekonomi i Uppsala.

**FÖRSLAG TILL MATORD-
NING VECKAN**
27 MARS—2 APRIL.

**SÖNDAG: Påskdagen: Fru-
kost:** Smör och bröd. Gröt och
mjölk à la daube på lax (rester
från fredag) med skarpsås. Kaf-
fe eller te. **Middag:** Smördeg-
snäckor med svampstuvning.
Hammelsadel med brynt potatis,
brysselkål och vinbärgelé. Äppel-
kompott med visp. gräddade och
danska kakor.

MÅNDAG: Annandag påsk:
Frukost: Smör och bröd. Lös-
kokta ägg med anjovislada. Kaf-
fe eller te. **Middag:** Passerad
spenatsoppa. Ugnstekta gädda m.
svampsås och potatis. Fyllt socker-
kaka med grädda.

TISDAG: Frukost: Smör och
bröd. Gröt och mjölk. Inlagd
sill med stuvad potatis. Kaffe
eller te. **Middag:** Paltbröd med
fläsk och mjölk. Saftsoppa m.
små skorpor.

ONSDAG: Frukost: Smör och
bröd. Kalv sylta med rödbetor och
potatis. Kaffe eller te. **Middag:**
Ekströmming med potatismos.
Slätvälling.

TORSdag: Frukost: Smör och
bröd. Bräckkory med potatisbul-
lar (rester från onsdagens pota-
tismos). **Middag:** Ärtsoppa med
fläsk. Ugnspannkaka med sylt.

FREDAG: Frukost: Smör och
bröd. Gröt och mjölk. **Inlagd**
strömming och potatis. Kaffe eller
te. **Middag:** Falska kalvkyck-
lingar med potatis. Kokta ka-
trinplockor med gräddmjölk.

LÖRDAG: Frukost: Smör och
bröd. Stekt pannkaka (rest från
torsdag) med sylt. Kaffe eller te.
Middag: Kotletter av helgef-
lundra med pressad potatis. Passerad
äppelsoppa med vispad grädda.

Danska kakor: 125 gr. smör, 2
ägg, 125 gr. socker, 25 gr. sötman-
del, det rivna skalet av ¼ citron,
140 gr. mjöl.

Till garnering: 2 msk. korinter,
10 gr. sötmandel, 2 msk. pärl-
socker.

Beredning: Smöret och sockret
röres, tills det blir vitt och pösigt.
Då nedrörs äggulorna, den skäl-
lade och rivna sötmandeln, det
rivna citronskalet och mjölet. Sist
vitorna, slagna till skum. Degen
bredas ut tunn på en kall, väl
smord plåt och beströvs med ko-
rinter, socker och hackad mandel.
Den skäres, strax den kommit ut
ur ugnen, i avlånga bitar.

Anjovislada (för 6 pers.). 15—
20 anjovisar, 1 msk. smör, 2 msk.
stötta skorpor, anjovislake.
Beredning: En omelettlada
smörjes med smör och beströvs

med stötta skorpor. Häri ned-
läggs bredvid varandra de ren-
sade och benfria anjovisarna.
Över dem strövs stötta skorpor.
Laken hålles på, och smöret klic-
kas ovanpå. Sättes in i god ugn-
värme och är färdig på 10—15
minuter.

Fyllt sockerkaka (för 6 pers.).
Sockerkaka: 2 ägg, 1½ kkp.
socker, det rivna skalet av ½ ci-
tron, ½ kkp mjölk, 1 msk. smör
½ kkp vetemjöl, 1 tsk. bakpulver.
Till formen: ½ msk. smör, 1
msk. stötta skorpor.

Fyllning: 1 lit. färska äpplen,
1 kkp socker, vatten, 1 msk.
unsch. eller ½ litersburk konserv.
frukt t. ex. plommon.

Till garn: 2 dl. tjock grädda.
Beredning: Socker och ägg rö-
res tills det blir vitt och pösigt.

Då nedröres citronskalet, mjölet
och det smälta smöret. Sist mjö-
let blandat med bakpulvret. Sme-
ten hålles i smord och brödbest-
strödd form och gräddas i god
ugnsvärme. — Äpplena skalas,
skäras i klyftor och kokas i soc-
kerlag, till ett klimpigt, löst mos.
Kakan skäres, när den kallnat, i
2 bottnar. Här mellan bredes mo-
set, som bör vara så löst, att det
tränger in i kakan.

Använder man konserverade
plommon befriar man dessa från
kärnor, breder ut dem på den
undre botten av kakan och dryper
fruktsaften ovanpå. Kakans övre
del lägges på och begjutes med
fruktsaft, medan man naggar i
den med en gaffel, för att saften
skall tränga in. Sist drypes pun-
schen på, om så önskas. Garne-
ras med vispad grädda.

Små skorpor. 3 kkp. vetemjöl,
1 tsk. bakpulver, 1 kkp. mjölk, 1
msk. smör, ½ kkp. socker, 4 kar-
demummar.

Beredning: En del av mjölet
blandas med bakpulvret. Smöret
gnuggas med resten av mjölet,
tills det blivit fint fördelat. Nu
iröres sockret, de stötta karde-
mummorna och sist mjölet. De-
gen trillas genast ut till små run-
da bullar, som gräddas i varm
ugn. De skäras medan de ännu
äro varma, färgsätts och torkas
strax

Inlagd strömming (för 6 pers.).
½ kg. strömming, salt, ½ kkp.
skorpbröd, 1 msk. flott.

Till lagen: 1 dl. vinättika, vat-
ten, 10 kryddpepparkorn, 5 lager-
bärsblad, 2 tsk. socker, en knivs-
udd vitpeppar, salt.

Beredning: Strömmingen ren-
sas, sköljes och vändes i skorp-
brödet, som blandats med saltet,
samt stekes i flottet.

Till lagen blandas ättikan med
liten vatten och smaksättes med
salt, socker och kryddor. När
strömmingen kallnat, lägges den
i en burk, och lagen hålles över.
Kan användas redan efter några
timmar, men håller sig flera da-
gar.

På grund av bristande utrymme
inflyta ej Maccaronirecepten förr
än i nästa n:r.

Glöm ej

att skaffa Eder

Iduns Kokbok.

Ny utvidgad upplaga.

BREVLÅDA.

RED:S BREVLÅDA.

Kontorsman. Er fråga skall sna-
rast bli besvarad i artikelform.

Villrådlig. Er fråga kommer så
snart utrymmet tillåter att offent-
liggöras med svar.

I KÖKET OCH PÅ MATBORDET ÄR

Arboga

ALFA-KO

HUSMODRARNAS

A OCH O

Grönsaks- och Blomsterfröer

Gräsfröblandningar till träd-
gårdsmattor samt Redskap.
Allt av prima kvalitet.
Billigast i

GÖTEBORGS FRÖHANDEL

Södra Larmgatan 4, Göteborg.
Rikst. 59 32, 109 84.
Ill. katalog gratis och franko.

Använd alltid i hushållet

SVENSKA MEDICINALVÄXTFÖRENINGENS

torkade blåbär, lingon, spe-
nat, dill, sopprötter m. m.

Högsta kvalitet. Billiga, hållbara, lätta
att förvara och enkla att anrätta.
Utförlig beskrivn. medf. varje kartong.
Finns i varje väl sorterad speccerläffärf.

OBS! Förekomma i minut endast i våra kartonger.

Ära
Vare
Glad, Att Jag
fått halvsulat med Torr-Fot,

ty då är foten torr i alla vä-
der. Vattentätt, kromgarvat
oxläder, tredubbel slitstyrka.
Och det gör dom medan man
väntar i 40 Västerlånggatan.
Förresten kan man ringa
R. 3915 eller A. 28404, så
hämtar dom skorna."

Sanatogen

Pröva det i dag

Styrkemedlet

Fås på alla apotek
och i drogaffärer

Förf. Elin Wägner skriver:
"Härmed konstaterar jag
med nöje såsom min erfaren-
het, att Sanatogen efter någon
tids användande verkar stär-
kande på matlusten vilket åter-
igen ha krafter och arbetsfö-
måga i följd."

Skådespelerskan
Pauline Brunius skriver:
"Jag har använt Sanatogen
vid flera perioder av forcerat
arbete och funnit det utom-
ordentligt välgörande och stär-
kande.
Jag vill därför på det var-
maste rekommendera detta ut-
märkta rekreationsmedel."

Ett större parti

DR. DYS

välkända

HUDPREPARATER

åter inkommet.

PARFUMERIE ANTOINETTE W. NORDING

Låt Tomten hjälpa dig

med sitt kraftskurpulver!

VÄRMELEDNINGSSPISEN

WOCO

PATENT

SUPPLEMENT-
PÄNNA FÖR
UPPÄRMNING
AV STÖRRE
LÄGENHETER

KOKSPIS MED VÄR-
MELEDNINGSPÄNNA
FÖR UPPÄRMNING
AV MINDRE LÄGEN-
HETER

UPPÄRMNING AV 2, 4 & 6 rum och
kök gratis, vid eldnings för kök-
ning och bakning, om man insätt
värmeledningsspisen WOCO.
Begär katalog och offert.

WERNER & CO BORÅS

Alla blomstervänner

böra odla blommor
i hemmen. Köp
Begoniaknölar
och **krukväxtfrö**
hos oss. Begär vår
illustrerade katalog.

Fröodlingens Fröhandel
GÖTEBORG.

Ansikts- behandling

med

DR. DYS

PREPARATER

SUNDINS

DROTTNINGGATAN 65
Riks 34 73 - Allm. 58 18

Kameror
och alla slag
Foto-artiklar

BEGÄR VÅR KATALOG N:o 13!
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

DEN
VERKLIGE
KÄNNAREN
VÄLJER

VINOLIA

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads-
och äktenskapskillnads-mål.
Boutredningar och arvskiten.
TESTAMENTEN

Advokattfirman

Andén & Staël von Holstein

Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.

Riks 7576, 24488.

Allm. 18336.

Genom vår rikt illustrerade
Kurs i
trädgårdsskötsel

som i dagarna utkommit i
ny, omarbetad och utvid-
gad upplaga, kan vem som
helst lära sig, huru den
egna trädgården bör sköt-
tas för att lämna största
möjliga avkastning. Kurs-
en är avsedd för lant-
brukare, småbrukare,
villa- och egnahemsägare
samt koloniägare. Den är
utarbetad av Läraren vid
Alnarps trädgårdsskola, E.
Söderberg, samt är fullt
modern. Kursavgiften är
synnerligen låg. Begär
vårt prospekt över lant-
bruksavdelningen, vilket
lämnar fullständiga upp-
lysningar.

Hermods Korrespondensinstitut
Slottsgatan 53 B. Malmö.

Sänd mig gratis och utan nå-
gon som helst förbindelse å min
sida Ert prospekt över Lantbruks-
avdelningen.

Namn: .....
Adress: .....

Idun 605 26/3 21.

Oatine

OM ER HY ÄR ÖMTÅLIG

och icke kan tåla tvål och vatten, så begagna *Oatine-havre-crème*. Den icke blott läker huden, men bidrar också till att ny hud ständigt bildas genom Oatine-behandling.

Oatine rensar huden, blott man lätt gnider in den och torkar av ett ögonblick därefter. Porerna öppna sig, och huden blir elastisk, smidig och mjuk, och hyn blir klar, sund och frisk.

Oatine är välluktande, snövit och angenäm att använda och bör därför aldrig saknas på ert toalettbord.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Natursköna Tomter vid Viggbyholm

25 min. direkt resa från Östra station.
30 min. gångväg från Djursholmsbanans ändstation.

Elektriskt ljus - Riklig vattentillgång - Båthamn
Vägar finnas och äro under anläggning - Allmänna
parker - Strand- och fiskerätt tillförsäkras tomtägarna.

FÖRDELAKTIGA BETALNINGSVILLKOR

BYGGNADSRITNINGAR GRATIS -- BYGGNADSMATERIAL FINNES PÅ PLATSEN

Besök utställningslokalen

eller gårdskontoret

LÅSTMAKAREG. 6

VIGGBYHOLM

Riks tel. 32 71. St. tel. 167 43.

Riks & Allm. tel. 90.

I VARJE HEM BÖR FINNAS

Den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad o. utvidgad

Pris Kr. 10.—

NYHET. Anvisningar att använda gasspis eller gasugn
vid alla recept för stekning och bakning.